

FOR 1996-12-20 nr 1161: Forskrift til domstolloven kapittel 11 (Advokatforskriften)

DATO: FOR-1996-12-20-1161
DEPARTEMENT: JD (Justis- og politidepartementet)
AVD/DIR: Sivilavd.
PUBLISERT: Avd I 1996 1939 (Merknader)
IKRAFTTREDELSE: 1997-01-01
SIST-ENDRET: [FOR-2008-12-05-1282](#) fra 2009-01-01
ENDRER: [FOR-1927-12-21-3633](#), [FOR-1992-11-20-853](#), [FOR-1992-11-20-856](#), [FOR-1992-11-20-857](#), [FOR-1992-11-20-858](#), [FOR-1992-12-18-1091](#), [FOR-1993-12-10-1123](#), [FOR-1994-09-19-896](#), [FOR-1995-01-27-106](#)
GJELDER FOR: Norge
[LOV-1915-08-13-5-§218](#), [LOV-1915-08-13-5-§219](#), [LOV-1915-08-13-5-§220](#), [LOV-1915-08-13-5-§222](#), [LOV-1915-08-13-5-§224](#), [LOV-1915-08-13-5-§225](#), [LOV-1915-08-13-5-§226](#), [LOV-1915-08-13-5-§227](#), [LOV-1915-08-13-5-§228](#), [LOV-1915-08-13-5-§229](#), [LOV-1915-08-13-5-§231](#), [LOV-1915-08-13-5-§235](#), [LOV-1981-05-22-25-§95](#), [LOV-2005-06-17-90-§3-3](#)
HJEMMEL:
SYS-KODE: BG07a, D02, E03, E04
NÆRINGSKODE: 9121
RETTET: 10.09.2002 (Merknader oppdatert), 10.02.2005 (Merknader kap 3 fjernet), 16.01.2008 (Merknader fjernet)
KORTTITTEL: Advokatforskriften

For å lenke til dette dokumentet bruk: <http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19961220-1161.html>

INNHOLD

[Forskrift til domstolloven kapittel 11 \(Advokatforskriften\)](#)

[Kapittel 1. Advokaters og rettshjelperes plikt til å holde Tilsynsrådet for advokatvirksomhet orientert om deres virksomhet m.v.](#)

[§ 1-1. Plikt til å gi melding om oppstart og opphør av virksomhet](#)

[§ 1-2. Plikt til å melde endring av kontoradresse](#)

[§ 1-3. Kunngjøring av advokat- og rettshjelpvirksomhet](#)

[§ 1-4. Universitetsansattes betenkningsvirksomhet](#)

[Kapittel 2. Sikkerhetsstillelse](#)

[I. Advokaters plikt til å sørge for sikkerhet](#)

[§ 2-1. Advokaters plikt til å stille sikkerhet](#)

[§ 2-2. Sikkerhetens form](#)

[§ 2-3. Hva sikkerheten dekker](#)

[§ 2-4. Hvilken sikkerhetsstiller som svarer](#)

[§ 2-5. Sikkerhetens størrelse](#)

[§ 2-6. Nærmere krav til sikkerheten](#)

[II. Plikt for andre enn advokater til å stille sikkerhet](#)

[§ 2-7. Plikt til å stille sikkerhet for andre som utøver virksomhet på vegne av et advokatselskap](#)

[§ 2-8. Plikt for andre rettshjelpere enn advokater til å stille sikkerhet](#)

[§ 2-9. Plikt for sakførere til å stille sikkerhet](#)

[III. Sikkerhetsstillerens opplysningsplikt overfor Tilsynsrådet](#)

[§ 2-10. Sikkerhetsstillerens opplysningsplikt](#)

[§ 2-11. Tilsynsrådets rett til å kreve opplysninger](#)

[Kapittel 3. Behandlingen av betrodde midler \(klientmidler\)](#)

[§ 3-1. Oppbevaring og forvaltning av betrodde midler \(klientmidler\)](#)

[§ 3-2. Klientbankkonto](#)

[§ 3-3. Renter på klientbankkonto](#)

[§ 3-4. Verdipapirer og andre verdigjenstander som klientmidler](#)

[§ 3-5. Opplysninger om klientmidler ved avleggelse av årsregnskap](#)

[§ 3-6. Bokføring for klientansvar og klientmidler](#)

[§ 3-7. Oversikt over den fordringsmassen advokaten skal inndrive for andre](#)

[§ 3-8. Anvendelse av kapittel 3 på rettshjelpere](#)

[Kapittel 3a. Årsregnskap og revisjon mv.](#)

[I. Årsregnskap mv. for advokatvirksomhet](#)

[§ 3a-1. Regnskaps- og bokføringsplikt](#)

[§ 3a-2. Fritak fra plikten til å føre regnskap](#)

[§ 3a-3. Presentasjon av klientansvar og klientmidler](#)

[§ 3a-4. Noteopplysninger](#)

[§ 3a-5. Særskilt regnskapsrapport til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet](#)

[II. Andre regnskap advokaten har ansvaret for \(særregnskap\)](#)

[§ 3a-6. Advokatens særregnskap](#)

[§ 3a-7. Føring av særregnskap](#)

[§ 3a-8. Liste over advokatens særregnskap](#)

[III. Revisjon av advokatvirksomhet](#)

[§ 3a-9. Revisjonsplikt](#)

[§ 3a-10. Revisors kontroll av advokatens særregnskap](#)

[IV. Rapportering til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet](#)

[§ 3a-11. Melding til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet om revisoroppdraget](#)

[§ 3a-12. « Egenerklæring med revisoruttalelse » til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet](#)

[§ 3a-13. Innsendingsplikt til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet](#)

[§ 3a-14. Fritak fra plikten til å rapportere til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet](#)

[V. Årsregnskap og revisjon mv. for rettshjelpere](#)

[§ 3a-15. Anvendelse av kapittel 3a på rettshjelpere](#)

Kapittel 4. Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

§ 4-1. Tilsynsrådets organisering

§ 4-2. Tilsynsrådets virksomhet

§ 4-3. Finansieringen av Tilsynsrådet

§ 4-4. Tilsynsrådets kontroll med advokaters og andre rettshjelperes sikkerhetsstillelse

§ 4-5. Tilsynsrådets kontroll med advokatvirksomhet

§ 4-6. Tilsynsrådets revisors kompetanse

§ 4-7. Tilsynsrådets adgang til å la avholde bokettersyn

§ 4-8. Rapportering av forhold vedrørende en advokats virksomhet

§ 4-9. Advokatbevillingsnemndens krav på opplysninger fra Tilsynsrådet

§ 4-10. Oppbevaring av advokatvirksomhetens klientarkiv

Kapittel 5. Disiplinærnemnden for advokater

§ 5-1. Disiplinærnemndens organisasjon

§ 5-2. Finansieringen av Disiplinærnemnden

§ 5-3. Disiplinærnemndens oppgaver

§ 5-4. Formelle krav

§ 5-5. Lederens kompetanse til å avgjøre saker, medlemmenes habilitet m.m.

§ 5-6. Sakens opplysning

§ 5-7. Avgjørelsens form

§ 5-8. Gjenåpning

§ 5-9. Disiplinærnemndens rapporteringsplikt

§ 5-10. Publikasjon av Disiplinærnemndens avgjørelser

Kapittel 6. Advokatbevillingsnemnden

§ 6-1. Advokatbevillingsnemndens organisasjon

§ 6-2. Advokatbevillingsnemndens virksomhet og kompetanse

§ 6-3. Behandling av klagesaker

§ 6-4. Behandling av saker etter forslag fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden

Kapittel 7. Forvalterordning for advokatvirksomhet

§ 7-1. Oppnevning av forvalter for advokatvirksomhet

§ 7-2. Forvalterens hovedoppgave

§ 7-3. Forvalterens taushets- og underrettingsplikt

§ 7-4. Forvalterens plikt til å inngi innberetning til Tilsynsrådet

§ 7-5. Sluttregnskap og sluttredregjørelse

§ 7-6. Klage over forvalterens beslutninger

§ 7-7. Advokatens opplysningsplikt overfor forvalteren

§ 7-8. Forvalterens adgang til postsendinger m.v.

§ 7-9. Disposisjonsforbud for advokaten og dennes arvinger

§ 7-10. Oppbevaring av advokatvirksomhetens klientarkiv

§ 7-11. Forvalterens og revisors godtgjørelse

Kapittel 8. Prosedyrerfaring og advokatkurs som vilkår for advokatbevilling

§ 8-1. Prosedyrerfaring

§ 8-2. Obligatorisk advokatkurs

Kapittel 9. Godkjennelse av utenlandsk juridisk utdannelse som grunnlag for advokatbevilling mv.

I Definisjoner mv.

§ 9-1. Definisjoner

§ 9-2. Utveksling av informasjon mv. mellom Tilsynsrådet og kompetent myndighet i hjemmedlemsstaten

II Nærmere vilkår for norsk advokatbevilling

§ 9-3. Utdannelse fra annen EØS-stat som grunnlag for norsk advokatbevilling

§ 9-4. Autorisasjon av advokatfullmektig som ikke har norsk juridisk embetseksamen

§ 9-5. Godkjenning av utenlandsk juridisk utdanning ved lovbestemt krav om juridisk embetseksamen

§ 9-6. Søknadsprosedyrer

§ 9-7. Godkjenning av juridisk utdanning fra land utenfor EØS-området som grunnlag for norsk advokatbevilling mv.

Kapittel 10. Utenlandske advokaters adgang til å yte rettshjelp i Norge.

I EØS-advokaters adgang til å yte rettshjelp på permanent basis i Norge

§ 10-1. Adgang til å yte rettshjelp i fremmed, internasjonal og norsk rett

§ 10-2. Melding til Tilsynsrådet

§ 10-3. Sikkerhetsstillelse mv.

§ 10-4. EØS-advokaters adgang til å opptre under rettergang mv.

§ 10-5. Tilbakekall

II Tillatelse for advokat fra stat utenfor EØS-området til å yte rettshjelp på permanent basis i Norge

§ 10-6. Tillatelse til å yte rettshjelp i fremmed og internasjonal rett

§ 10-7. Utenlandske advokaters adgang til å opptre under rettergang mv.

§ 10-8. Sikkerhetsstillelse

§ 10-9. Tilbakekall

III Utenlandske advokaters adgang til å yte rettshjelp og opptre under rettergang i Norge

§ 10-10. Adgangen for utenlandske advokater til å yte rettshjelp i Norge

§ 10-11. Yrkesbetegnelse

§ 10-12. Dokumentasjon

§ 10-13. Utenlandske advokaters adgang til å opptre under rettergang mv.

§ 10-14. Regler for god advokatskikk

§ 10-15. Forbud, suspensjon og frakjennelse

Kapittel 11. Offentlig tjeneste som hinder for advokatvirksomhet

§ 11-1. Statstjenestemenn

Kapittel 12. Regler for god advokatskikk

1. Innledning

2. Almennlige prinsipper

3. Forholdet til klienten

4. Advokatens forhold til domstolene og andre konfliktløsende organer

[5. Forholdet mellom advokater](#)

[6. Regler for advokatvirksomhet over landegrensene](#)

[Kapittel 13. Overgangsregler](#)

[§ 13-1. Overgangsregler for Justisdepartementet](#)

[§ 13-2. Overgangsregler for fylkesmennene](#)

[§ 13-3. Overgangsregler for Advokatens erstatningsfond](#)

[Kapittel 14. Sluttbestemmelser](#)

[§ 14-1. Ikrafttredelse](#)

[Merknader til forskriftens enkelte bestemmelser](#)

[Til kapittel 1 Advokaters og rettshjelperes plikt til å holde Tilsynsrådet for advokatvirksomhet orientert om deres virksomhet m.v.](#)

[Til kapittel 2 Sikkerhetsstillelse](#)

[Til kapittel 4 Tilsynsrådet for advokatvirksomhet](#)

[Til kapittel 5 Disiplinærnemnden for advokater](#)

[Til kapittel 6 Advokatbevillingsnemnden](#)

[Til kapittel 7 Forvalterordning for advokatvirksomhet](#)

[Til kapittel 8 Prosedyreerfaring og advokatkurs som vilkår for advokatbevilgning](#)

[Til kapittel 9 Godkjenning av utenlandsk juridisk utdanning som grunnlag for advokatbevilgning mv.](#)

[Til kapittel 10 Utenlandske advokaters adgang til å yte rettshjelp i Norge](#)

[Til kapittel 11 Offentlig tjeneste som hinder for advokatvirksomhet](#)

[Til kapittel 12 Regler for god advokatskikk](#)

[Til kapittel 13 Overgangsregler](#)

Forskrift til domstoloven kapittel 11 (Advokatforskriften)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 20. desember 1996 med hjemmel i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstoloven) § 218, § 219, § 220, § 222, § 224, § 225, § 226, § 227, § 228, § 229, § 231 og § 235, lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (Straffeprosessloven) § 95 og lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) § 3-3 nr. 6. Fremmet av Justis- og politidepartementet.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg VII nr. 2a (direktiv 1998/5/EF).

Endringer: Endret ved forskrifter 30 juni 2000 nr. 654, 8 mars 2002 nr. 257, 11 okt 2002 nr. 1094, 19 nov 2004 nr. 1491, 4 feb 2005 nr. 79, 21 des 2007 nr. 1606 (bl.a. hjemmel), 17 okt 2008 nr. 1119, 5 des 2008 nr. 1282.

Kapittel 1. Advokaters og rettshjelperes plikt til å holde Tilsynsrådet for advokatvirksomhet orientert om deres virksomhet m.v.

§ 1-1. Plikt til å gi melding om oppstart og opphør av virksomhet

Den som vil utøve advokatvirksomhet i eget navn eller drive rettshjelpvirksomhet i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 1 eller i henhold til tillatelser gitt i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 3 og 5, skal før virksomheten settes i gang gi skriftlig melding om dette til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.

Den som vil drive rettshjelpvirksomhet i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 1 må godtgjøre å ha bestått juridisk embetseksamen. Vedkommende må også fremlegge politiattest som ikke er eldre enn tre måneder. Når vilkårene er oppfylt, utsteder Tilsynsrådet erklæring om at vedkommende har rett til å drive slik rettshjelpvirksomhet som nevnt i domstoloven § 218 annet ledd nr. 1.

Advokat eller rettshjelper skal også melde fra til Tilsynsrådet når virksomheten opphører.

§ 1-2. Plikt til å melde endring av kontoradresse

Den som utøver advokatvirksomhet i eget navn og rettshjelpere som driver rettshjelpvirksomhet i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 1 eller i henhold til tillatelser gitt i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 3 og 5 skal til enhver tid holde Tilsynsrådet orientert om kontoradressen for virksomheten.

§ 1-3. Kunngjøring av advokat- og rettshjelpvirksomhet

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet besørger nødvendig kunngjøring av oppstart og opphør av advokat- og rettshjelpvirksomhet. Tilsynsrådet kan også kunngjøre andre opplysninger av betydning for det rettssøkende publikum.

§ 1-4. Universitetsansattes betenkingsvirksomhet

Advokater og rettshjelpere som har tillatelse etter domstoloven § 218 annet ledd nr. 1 og er ansatt ved et universitet, er ikke underlagt disse forskrifts bestemmelser om sikkerhetsstillelse, bidragsplikt og regnskapsføring, dersom virksomheten utelukkende består i avgivelse av juridiske betenkninger.

Kapittel 2. Sikkerhetsstillelse

I. Advokaters plikt til å sørge for sikkerhet

§ 2-1. Advokaters plikt til å stille sikkerhet

Advokat som vil utøve advokatvirksomhet i eget navn, skal før virksomheten settes i gang og så lenge den pågår sørge for at sikkerhet er stilt i samsvar med bestemmelsene i denne forskrift.

Forhøyet sikkerhet for advokatfullmektiger etter § 2-5 annet ledd må være stilt før advokatfullmektigen autoriseres.

Advokater som er ansatt i stat eller kommune og som bare utfører oppdrag for sin arbeidsgiver, plikter ikke å stille sikkerhet.

§ 2-2. Sikkerhetens form

Sikkerheten stilles ved at det hos Tilsynsrådet for advokatvirksomhet deponeres en erklæring fra et norsk skadeforsikringsselskap eller et annet norsk foretak som nevnt i lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner § 1-4 første ledd nr. 1 til 3, eller fra et tilsvarende foretak som har hovedsete i, er gitt tillatelse til å drive virksomhet i og er underlagt myndighetstilsyn i en annen stat som omfattes av Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (sikkerhetsstilleren). I erklæringen skal sikkerhetsstilleren påta seg å innestå for oppfyllelse av advokatens ansvar etter reglene i denne forskrift. I erklæringen kan det angis at sikkerhetsstilleren innestår for ansvaret med et bestemt beløp eller innenfor den ramme som til enhver tid følger av § 2-5, eventuelt begrenset oppad til et nærmere angitt beløp.

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet kan nekte å godta erklæringen dersom det er tvil om den oppfyller kravene i første ledd.

§ 2-3. Hva sikkerheten dekker

Sikkerheten dekker erstatningsansvar advokaten pådrar seg ved utøvelsen av advokatvirksomheten.

Sikkerheten dekker ikke deltakeransvar i ansvarlig selskap for erstatningsansvar som selskapet pådrar seg ved advokatvirksomhet, når minst en av selskapets advokater er solidarisk ansvarlig med selskapet etter domstolloven § 232 første til fjerde ledd.

Sikkerheten dekker ikke ansvar som advokaten etter bestemmelse i eller i medhold av annen lov har stilt annen sikkerhet for.

§ 2-4. Hvilken sikkerhetsstiller som svarer

Den sikkerhetsstilleren som advokaten har når skadelidte fremsetter krav om erstatning, er ansvarlig overfor skadelidte. Dette gjelder selv om tapet ble forårsaket mens advokaten hadde en annen sikkerhetsstiller.

Et erstatningskrav anses for fremsatt på det tidligste av følgende tidspunkter:

- a) det tidspunkt advokaten eller dennes sikkerhetsstiller første gang mottok melding om tapet med krav om erstatning, eller
- b) det tidspunkt advokaten eller dennes sikkerhetsstiller første gang mottok skriftlig melding fra sikrede eller skadelidte vedrørende omstendigheter som kan ventes å føre til at erstatningskrav blir reist mot sikrede.

Dersom advokaten ikke har en sikkerhetsstiller på det tidspunkt kravet fremsettes, svarer advokatens siste sikkerhetsstiller.

Den sikkerhetsstilleren som advokaten hadde da tapet ble forårsaket, er også ansvarlig overfor skadelidte, men kan kreve full regress hos den sikkerhetsstilleren som er ansvarlig etter første eller tredje ledd.

§ 2-5. Sikkerhetens størrelse

Sikkerheten skal være minst 5.000.000 kroner.

For advokat som har en eller flere autoriserte advokatfullmektiger, kommer et tillegg i sikkerhetens størrelse på minst 3.000.000 kroner.

For advokat som utøver inkassovirksomhet, skal sikkerheten dessuten minst være lik 1/40 av den fordringsmasse advokaten hadde til inndrivning ved det siste regnskapsårets slutt, og minst lik det dobbelte av summen av innkasserte, ikke utbetalte midler og andre midler som er betrodd advokaten under inkassovirksomheten, ved regnskapsårets slutt. Dersom kravet i første punktum ikke er tilfredstilt ved et årsskifte, må sikkerheten bringes i samsvar med kravet innen det tidspunkt egenerklæring med revisoruttalelse for regnskapsåret skal leveres inn til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet, jf. § 3a-13. Fordringsmassen og summen av innkasserte, ikke utbetalte midler og andre midler som er betrodd advokaten under inkassovirksomheten, skal fremgå av revisorerklæringen.

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet kan i enkelttilfeller bestemme at det skal stilles høyere sikkerhet enn det som kreves etter første til tredje ledd. Tilsynsrådet kan i enkelttilfeller også fastsette en kortere eller lengre frist enn nevnt i tredje ledd for å bringe sikkerheten i samsvar med kravene der.

Sikkerhetsstillerens ansvar pr. oppdrag pr. skadelidte kan begrenses ved avtale, men ikke til mindre enn 2.000.000 kroner.

Dersom utbetaling fra sikkerhetsstilleren medfører at sikkerheten ikke lenger oppfylder kravene i første til fjerde ledd, må advokaten sørge for å bringe sikkerheten i samsvar med kravene i første til fjerde ledd innen en måned fra det tidspunkt sikkerheten ikke lenger oppfylder kravene. Tilsynsrådet for advokatvirksomhet kan i enkelttilfeller fastsette lengre eller kortere frist.

0 Endret ved forskrift 4 feb 2005 nr. 79 (med virkning fom regnskapsåret 2005).

§ 2-6. Nærmere krav til sikkerheten

Skadelidte kan kreve dekning direkte fra sikkerhetsstilleren uten først å rette krav mot advokaten.

Sikkerhetsstilleren kan ikke gjøre gjeldende andre innsigelser overfor skadelidte enn de innsigelser advokaten selv har i forholdet til skadelidte.

Oppsigelse av sikkerheten eller annet bortfall av sikkerheten er ikke virksomt i forhold til skadelidte før tre måneder etter at Tilsynsrådet for advokatvirksomhet har mottatt melding om bortfallet. Stilles ny sikkerhet før utløpet av denne perioden, blir bortfallet av sikkerheten virksomt fra det tidspunkt ny sikkerhet er stilt.

Sikkerhetsstilleren kan overfor skadelidte ikke påberope at det er foretatt utbetalinger under sikkerheten med mindre Tilsynsrådet for advokatvirksomhet er varslet om utbetalingen senest samtidig med at utbetalingen fant sted.

Påberoper sikkerhetsstilleren sikkerhetens størrelse overfor flere skadelidte, gjelder det høyeste sikkerhetsbeløp overfor alle skadelidte.

II. Plikt for andre enn advokater til å stille sikkerhet

§ 2-7. *Plikt til å stille sikkerhet for andre som utøver virksomhet på vegne av et advokatselskap*

Den som vil utøve slik virksomhet som nevnt i domstolloven § 231 femte ledd annet punktum på vegne av et advokatselskap, skal stille en sikkerhet på minst 5.000.000 kroner.

Vedkommende plikter ikke stille egen sikkerhet etter paragrafen her dersom det er stilt godtatt sikkerhet for minst samme beløp etter annet lovbestemt krav om sikkerhetsstillelse og denne sikkerheten på vilkår som nevnt i § 2-6, dekker erstatningskrav vedkommende pådrar seg ved utøvelse av virksomhet på vegne av advokatselskapet.

For sikkerhet etter paragrafen her gjelder § 2-1 første ledd, § 2-2, § 2-3, § 2-4, § 2-5 fjerde, femte og sjette ledd og § 2-6 tilsvarende.

§ 2-8. *Plikt for andre rettshjelpere enn advokater til å stille sikkerhet*

Den som vil utøve rettshjelpsvirksomhet i medhold av domstolloven § 218 annet ledd nr. 1 eller 4 eller i medhold av individuell tillatelse etter nr. 3 eller 5, skal stille en sikkerhet på minst 3.000.000 kroner.

For sikkerhet etter denne paragraf gjelder § 2-1 første ledd, § 2-2, § 2-3 første og tredje ledd, § 2-4, § 2-5 fjerde, femte og sjette ledd og § 2-6 tilsvarende.

§ 2-9. *Plikt for sakførere til å stille sikkerhet*

Den som vil utøve virksomhet i medhold av lov 4. desember 1964 nr. 2 punkt XVII nr. 4, skal stille sikkerhet etter de regler som gjelder for advokater.

III. Sikkerhetsstillerens opplysningsplikt overfor Tilsynsrådet

§ 2-10. *Sikkerhetsstillerens opplysningsplikt*

Sikkerhetsstilleren plikter så raskt som mulig og senest innen en måned etter å ha mottatt kravet, å gi Tilsynsrådet for advokatvirksomhet opplysninger om

erstatningskrav som fremsettes under en advokats eller rettshjelpers sikkerhetsstillelse, dersom sikkerhetsstilleren har grunn til å anta at opplysningene er av disiplinær- eller tilsynsmessig karakter.

§ 2-11. Tilsynsrådets rett til å kreve opplysninger

Tilsynsrådet kan når det har oppstått et forhold av disiplinær- eller tilsynsmessig karakter, kreve opplysninger fra sikkerhetsstiller om erstatningskrav som er fremsatt under en advokats eller rettshjelpers sikkerhetsstillelse.

Kapittel 3. Behandlingen av betrodde midler (klientmidler)

0 Kapitlet endret ved forskrift 4 feb 2005 nr. 79 (med virkning fom regnskapsåret 2005).

§ 3-1. Oppbevaring og forvaltning av betrodde midler (klientmidler)

En advokat plikter å holde betrodde midler (klientmidler) atskilt fra egne midler og andre midler som ikke tilhører klienter. Som klientmidler regnes alle penger som betros advokaten, herunder mottatt forskudd på utlegg og salær. Som klientmidler regnes også verdipapirer av enhver art herunder aksjer, obligasjoner, pantobligasjoner, bankbøker, gjeldsbrev og andre verdigjenstander som advokaten mottar til oppbevaring eller forvaltning.

Klientmidler kan bare utbetales eller utleveres til vedkommende klient eller for vedkommendes regning.

§ 3-2. Klientbankkonto

Mottar en advokat penger for andres regning, skal advokaten straks enten gi oppgjør eller sette klientens tilgodehavende på en særskilt rentebærende bankkonto, benevnt « klientbankkonto ». Slik konto kan bare opprettes i de bankene som skriftlig har forpliktet seg til ikke å gjøre motregning gjeldende i klientbankkontoen for de krav banken måtte ha overfor advokaten.

En felles klientbankkonto for klientene skal opprettes i advokatens navn. Eventuelle særskilte klientbankkonti for de enkelte klienter skal i tillegg lyde på klientens navn. Klientmidler i forbindelse med eiendomsmeglingsvirksomhet skal ikke blandes sammen med de øvrige klientmidlene, men må settes inn på særskilt klientbankkonto.

Klientbankkonto kan bare disponeres av advokaten eller den han gir skriftlig fullmakt. Advokaten er ansvarlig for enhver transaksjon med klientmidlene.

Uttak fra klientbankkonto kan bare foretas for beløp som utbetales til klienten eller for klientens regning og for advokatens tilgodehavende hos vedkommende klient hvor det er adgang til motregning etter de alminnelige regler om motregning. Dersom et innskudd på en klientbankkonto må anses for å være øremerket for et bestemt formål, eller av betaleren er positivt forutsatt videreført til klienten uavkortet, må motregning som hovedregel være avskåret. Dersom beløpet gjelder advokatens salær, skal klienten senest samtidig tilstiles salærregningen eller tilsvarende melding

om avregning. Beløp som tas ut fra en klientbankkonto, skal ikke overstige vedkommende klients innestående midler på klientbankkontoen.

Kontoutskrifter vedrørende klientbankkonto skal oppbevares som regnskapsmateriale.

§ 3-3. Renter på klientbankkonto

Rentene som opptjenes på klientbankkontoen, skal tilfalle klientene med mindre noe annet uttrykkelig er avtalt. Advokaten plikter likevel ikke å avregne rentebeløp som for den enkelte klient i samme sak ikke overstiger et halvt rettsgebyr.

Rentene utbetales til klienten ved avregning av saken. Klienten kan likevel ikke kreve å få rentene utbetalt før disse er kreditert klientbankkontoen.

§ 3-4. Verdipapirer og andre verdigjenstander som klientmidler

For verdipapir føres en protokoll hvor det fortløpende registreres mottakelse og utlevering av verdipapirer for klienter.

Klienters verdipapirer skal oppbevares trygt, fortrinnsvis i bank. Under enhver omstendighet må de oppbevares avlåst og brannsikkert.

Med mindre annet er avtalt, må salg og kjøp av verdipapirer tilhørende klienter ikke skje uten at salget eller kjøpet på forhånd er godkjent av klienten. Det samme gjelder fornyelse av pantobligasjoner.

Klienten skal snarest gis melding om salg eller kjøp av verdipapirer med nøyaktige opplysninger om verdipapirets art, forfall, rentefot, nummer og andre opplysninger som er nødvendige for identifikasjon av verdipapiret.

Første til fjerde ledd gjelder tilsvarende for andre verdigjenstander.

§ 3-5. Opplysninger om klientmidler ved avleggelse av årsregnskap

Ved avleggelse av årsregnskap skal klienten ha utskrift av klientansvarskontoen. Utskriften skal sendes klienten innen utgangen av januar. Det skal også leveres utskrift av klientens konto i verdipapirprotokollen som føres i henhold til § 3-4 første ledd. Sammen med utskriftene skal det leveres en redegjørelse for forvaltningen av klientmidlene det forløpne år.

Første ledd gjelder ikke klientmidler som er forskudd på salær og omkostninger.

§ 3-6. Bokføring for klientansvar og klientmidler

Det skal opprettes egne konti for klientansvar og klientmidler som til enhver tid viser behandlingen av klientmidlene.

Bokføringen skal vise klientansvaret for den enkelte klient.

Klientansvar fra eiendomsmeglingsvirksomhet, fra inkassovirksomhet og den øvrige advokatvirksomhet skal regnskapsmessig holdes atskilt.

Saldo på klientbankkonto skal hver måned avstemmes mot bokført saldo for klientmidler i regnskapet. Likeledes skal bokført saldo for klientmidler avstemmes mot bokført klientansvar (klientgjeld) hver måned. Avvik skal forklares.

Avstemmingene skal dokumenteres og oppbevares som regnskapsmateriale.

§ 3-7. Oversikt over den fordringsmassen advokaten skal inndrive for andre

Det skal føres en løpende oversikt over den fordringsmassen som advokaten til enhver tid skal inndrive for andre som ledd i inkassovirksomhet, jf. § 2-5 tredje ledd tredje punktum.

§ 3-8. Anvendelse av kapittel 3 på rettshjelpere

For rettshjelpere som driver rettshjelpvirksomhet i medhold av domstolloven § 218 annet ledd nr. 1 eller i henhold til tillatelser gitt i medhold av domstolloven § 218 annet ledd nr. 3 første punktum og nr. 5, gjelder bestemmelsene i kapittel 3 tilsvarende.

Kapittel 3a. Årsregnskap og revisjon mv.

0 Kapitlet tilføyd ved forskrift 4 feb 2005 nr. 79 (med virkning fom regnskapsåret 2005).

I. Årsregnskap mv. for advokatvirksomhet

§ 3a-1. Regnskaps- og bokføringsplikt

Enhver advokat som utøver advokatvirksomhet i eget navn er regnskapspliktig etter lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven). Dette medfører også bokføringsplikt etter lov 19. november 2004 nr. 73 om bokføring.

Tilsvarende gjelder for selskaper som driver annen advokatvirksomhet enn nevnt i domstolloven § 233 første ledd bokstav a.

§ 3a-2. Fritak fra plikten til å føre regnskap

Fast ansatte advokater kan av Tilsynsrådets styre for et begrenset tidsrom eller inntil videre fritas for plikten til å føre regnskap etter lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. dersom vedkommende ikke har midler til forvaltning for eller mottar honorar fra klienter. I slikt tilfelle skal advokaten avgi en erklæring som Tilsynsrådets styre fastsetter innholdet av.

Tilsynsrådets styre kan også i andre tilfeller gi dispensasjon som nevnt i første ledd dersom dette finnes ubetenkelig.

§ 3a-3. Presentasjon av klientansvar og klientmidler

Midler som oppbevares av advokaten, men som tilhører klientene (klientmidler), skal ikke presenteres i advokatens balanse. Dersom midler innestående på konto for klientmidler overstiger klientansvaret (klientgjelden), er det overskytende advokatens eiendel og skal presenteres i advokatens balanse. Dersom klientmidlene ikke fullt ut dekker klientansvaret, er underdekningen advokatens gjeld til klienten og skal presenteres som kortsiktig gjeld i advokatens balanse.

§ 3a-4. Noteopplysninger

Det skal i noter til årsregnskapet opplyses om hvor mye advokaten oppbevarer av midler som tilhører klientene (klientmidler), samt om størrelsen på advokatens klientansvar (klientgjeld). Dersom klientmidler ikke fullt ut dekker klientansvaret, skal underdekningen forklares. Tilsvarende gjelder dersom innestående på konto for klientmidler overstiger klientansvaret.

Avvik må spesifiseres for henholdsvis eiendomsmeklingsvirksomhet, inkassovirksomhet og den øvrige advokatvirksomhet.

§ 3a-5. Særskilt regnskapsrapport til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Tilsynsrådet kan pålegge advokaten å redegjøre for sine regnskaper basert på regnskapsoppgjør per annen dato enn 31. desember der det foreligger særskilte forhold som tilsier en kontroll av advokatens regnskaper. I slike tilfeller kan Tilsynsrådet beslutte at regnskapet skal revideres på samme tidspunkt.

II. Andre regnskap advokaten har ansvaret for (særregnskap)

§ 3a-6. Advokatens særregnskap

Med særregnskap etter denne forskrift forstås regnskap som advokaten eller hans underleverandører fører for klient dersom advokaten har midler til oppbevaring for klienten (klientmidler) eller bankfullmakt.

§ 3a-7. Føring av særregnskap

For særregnskap gjelder reglene i denne forskrift med mindre andre regler er gitt i eller i medhold av lov.

§ 3a-8. Liste over advokatens særregnskap

Det skal føres ajourført liste over alle de særregnskap som advokaten fører, selv om disse ikke har tilknytning til advokatvirksomheten, jf. § 3a-10.

III. Revisjon av advokatvirksomhet

§ 3a-9. Revisjonsplikt

Enhver advokat som utøver advokatvirksomhet i eget navn plikter å anta en revisor og sørge for at årsregnskap og årsberetning revideres i samsvar med lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer.

§ 3a-10. Revisors kontroll av advokatens særregnskap

Revisor skal undersøke om det blir foretatt egen revisjon av advokatens særregnskap, og om det blir rapportert ved regnskapsavleggelse eller ved annen underretning til skifterett, kreditorutvalg, arvinger eller den som har oppnevnt spesiell revisor.

Er egen revisor ikke oppnevnt for særregnskapene som advokaten har ansvar for, skal advokatens revisor kontrollere og uttale seg om hvorvidt behandlingen av klientmidlene er tilfredsstillende.

Advokaten skal sørge for at det er foretatt avstemming av totale klientmidler og klientansvar på samme tidspunkt for advokatregnskapet og eventuelle særregnskap. Advokatens revisor skal se etter at slik avstemming er foretatt og revidere denne.

IV. Rapportering til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

§ 3a-11. Melding til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet om revisoroppdraget

Tilsynsrådet skal ha melding om hvem som til enhver tid er revisor. Revisor plikter omgående å gi skriftlig melding til Tilsynsrådet dersom vedkommende frasier seg revisoroppdraget for advokaten.

§ 3a-12. « Egenerklæring med revisoruttalelse » til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

I forbindelse med avleggelsen av årsregnskapet skal advokaten avgi en egenerklæring. Dersom advokaten driver annen virksomhet enn advokatvirksomhet skal dette fremgå av egenerklæringen. Det skal videre gis opplysninger om den fordringsmassen advokaten ved årsskiftet har til inndrivning for andre som ledd i inkassovirksomhet.

Egenerklæringens utforming for øvrig bestemmes av Tilsynsrådet.

I forbindelse med revisjon av advokatens årsregnskap skal revisor også avgi en uttalelse knyttet til advokatens egenerklæring. Uttalelsen avgis i overensstemmelse med Den norske Revisorforenings standard for revisors uttalelser ved revisjonsoppdrag med spesielle formål.

§ 3a-13. Innsendingsplikt til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Senest innen 30. april hvert år skal advokaten sende årsregnskap, årsberetning, revisjonsberetning og « egenerklæring med revisoruttalelse » til Tilsynsrådet. Ved forsinkelse betales dobbelt bidrag til Tilsynsrådet, jf. § 4-3 annet ledd tredje punktum.

0 Endret ved forskrift 5 des 2008 nr. 1282 (i kraft 1 jan 2009).

§ 3a-14. Fritak fra plikten til å rapportere til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Fritak etter § 3a-2 medfører også fritak fra plikten til å rapportere til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. § 3a-2 første ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

V. Årsregnskap og revisjon mv. for rettshjelpere

§ 3a-15. Anvendelse av kapittel 3a på rettshjelpere

For rettshjelpere som driver rettshjelpvirksomhet i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 1 eller i henhold til tillatelser gitt i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 3 første punktum og nr. 5, gjelder bestemmelsene i kapittel 3a tilsvarende.

Kapittel 4. Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

§ 4-1. Tilsynsrådets organisering

Tilsynsrådets styre består av tre medlemmer med numeriske varamedlemmer; en praktiserende advokat som leder, samt to styremedlemmer hvorav den ene skal være statsautorisert revisor, jf. domstoloven § 225 annet ledd.

Styrets medlemmer og varamedlemmer oppnevnes av Kongen for 2 år, med adgang til gjenoppnevning hver gang for ytterligere 2 år. Godtgjørelsen til medlemmer og varamedlemmer fastsettes av Justisdepartementet og dekkes av Tilsynsrådet.

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet skal ha en egen administrasjon med en egen leder som er ansvarlig overfor Tilsynsrådets styre, og egne ansatte.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 4-2. Tilsynsrådets virksomhet

Forvaltningsloven og offentleglova gjelder for Tilsynsrådets virksomhet. Tilsynsrådet gir nærmere retningslinjer for sin virksomhet.

0 Endret ved forskrift 17 okt 2008 nr. 1119 (i kraft 1 jan 2009).

§ 4-3. Finansieringen av Tilsynsrådet

Advokater som utøver advokatvirksomhet i eget navn og rettshjelpere som utøver rettshjelpvirksomhet i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 1, nr. 3 første punktum og nr. 5 plikter å betale årlige bidrag til Tilsynsrådet. Tilsynsrådet kan bestemme at også selskaper som driver annen advokatvirksomhet enn nevnt i domstoloven § 233 første ledd bokstav a, skal betale bidrag. Bidragets størrelse fastsettes av Justisdepartementet i samråd med Tilsynsrådets styre.

Hvis virksomheten varer mindre enn 6 måneder i løpet av et kalenderår, settes bidraget til det halve. Bidraget betales for hvert år innen 30. april eller senest den dag virksomheten begynner. Dersom bidraget ikke er betalt eller egenerklæring med

revisoruttalelse mv. etter § 3a-13 ikke er innsendt innen 30. april hvert år, skal det betales dobbelt bidrag.

Tilsynsrådets virksomhet finansieres ved:

- a) årlige bidrag som nevnt i første ledd og
- b) avkastning av Tilsynsrådets midler.

Tilsynsrådet forestår selv forvaltningen av sine midler. Styret avgjør hvor stor del av rådets kapital som til enhver tid skal holdes i kasse eller settes i bank til dekning av påregnelige utbetalinger. Resten av kapitalen anbringes av styret på betryggende måte.

0 Endret ved forskrifter 4 feb 2005 nr. 79 (med virkning fom regnskapsåret 2005), 5 des 2008 nr. 1282 (i kraft 1 jan 2009).

§ 4-4. Tilsynsrådets kontroll med advokaters og andre rettshjelperes sikkerhetsstillelse

Tilsynsrådet fører tilsyn med advokaters sikkerhetsstillelse etter bestemmelser i og i medhold av domstoloven § 222. Det samme gjelder øvrige rettshjelperes sikkerhetsstillelse etter bestemmelser i eller i medhold av domstoloven § 219 og domstoloven § 231 første ledd.

Hvis Tilsynsrådet blir kjent med forhold vedrørende plikt til å stille sikkerhet som nevnt i første ledd som kan gi grunnlag for administrative eller strafferettslige tiltak mot en advokat eller annen med plikt til å stille slik sikkerhet, skal Advokatbevillingsnemnden underrettes.

§ 4-5. Tilsynsrådets kontroll med advokatvirksomhet

Tilsynsrådet har myndighet til å kontrollere at advokatvirksomhet drives i samsvar med regler gitt i eller i medhold av domstoloven eller annen lov.

Enhver advokat plikter å gi de opplysninger som er nødvendige for Tilsynsrådets kontroll uten hinder av taushetsplikt.

Reglene i advokatforskriften § 4-5 til § 4-9 gjelder tilsvarende for rettshjelpere som driver rettshjelpvirksomhet i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 1 eller i henhold til tillatelser gitt i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 3 første punktum og nr. 5.

0 Endret ved forskrifter 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000), 4 feb 2005 nr. 79 (med virkning fom regnskapsåret 2005).

§ 4-6. Tilsynsrådets revisors kompetanse

Tilsynsrådets revisor kan kreve at det gis opplysninger og fremlegges dokumenter som er nødvendige for kontroll av advokatens virksomhet, herunder legitimasjon for at klientmidler er til stede. Rådets revisor skal videre ha adgang til

alle advokatens regnskaper selv om disse ikke har tilknytning til advokatvirksomheten og uansett om disse er undergitt egen revisjon i forbindelse med bo- eller gårdsbestyrelse m.v. Det samme gjelder regnskap for eiendomsmeglingsforetak hvor advokaten er faglig leder.

Advokaten har plikt til på forespørsel å fremlegge de opplysninger om sin private økonomi som er nødvendige for rådets kontroll.

Dersom reglene i denne forskrift eller andre regnskapsregler som advokaten plikter å følge ikke er overholdt, kan rådets revisor gi pålegg om å rette manglene.

§ 4-7. Tilsynsrådets adgang til å la avholde bokettersyn

Tilsynsrådet kan la avholde bokettersyn.

Når det finnes nødvendig for å kontrollere at pålegg som nevnt i § 4-6 siste ledd blir fulgt, kan det holdes ett eller flere etterfølgende ettersyn.

Tilsynsrådet kan kreve at vedkommende advokat dekker utgiftene ved bokettersyn dersom utgiftene skyldes at advokaten ikke har overholdt regler som nevnt i § 4-5 første ledd.

§ 4-8. Rapportering av forhold vedrørende en advokats virksomhet

Hvis Tilsynsrådet blir kjent med forhold som kan gi grunn til administrative eller strafferettslige tiltak mot en advokat, skal Advokatbevillingsnemnden underrettes.

Hvis Tilsynsrådet blir kjent med forhold som åpenbart kan gi grunn til administrative eller strafferettslige tiltak mot en revisor, skal Kredittilsynet underrettes.

Hvis Tilsynsrådet etter avholdt bokettersyn i en advokats virksomhet blir kjent med forhold som kan gi grunnlag for administrative eller strafferettslige tiltak mot en advokat i tilknytning til hans oppdrag som bostyrer, kan vedkommende domstol underrettes.

Også ellers kan Tilsynsrådet underrette Advokatbevillingsnemnden og Disiplinærnemnden for advokatvirksomhet dersom den mottar opplysninger som kan være av betydning for utførelsen av de oppgaver disse tilsynsorganene er pålagt.

0 Endret ved forskrift 11 okt 2002 nr. 1094 (i kraft 1 jan 2003).

§ 4-9. Advokatbevillingsnemndens krav på opplysninger fra Tilsynsrådet

Advokatbevillingsnemnden kan når det foreligger mistanke om mislige forhold vedrørende en advokat, kreve å få de meldinger som Tilsynsrådet mottar. Når det er særlig grunn til det, kan Advokatbevillingsnemnden også kreve revisorerklæring med vedlegg eller la foreta bokettersyn.

§ 4-10. Oppbevaring av advokatvirksomhetens klientarkiv

§ 7-10 gjelder tilsvarende i de tilfelle hvor en advokat har avvirket sin virksomhet og ikke selv kan oppbevare sitt klientarkiv på en betryggende måte.

0 Tilføyd ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

Kapittel 5. Disiplinærnemnden for advokater

§ 5-1. Disiplinærnemndens organisasjon

Disiplinærnemnden består av fem medlemmer med personlige varamedlemmer; en dommer som leder samt to advokater og to medlemmer som ikke er advokater eller dommere, jf. domstolloven § 227 første ledd.

Medlemmene og varamedlemmene oppnevnes av Kongen for 2 år, med adgang til gjenoppnevning, hver gang for ytterligere 2 år. For de to advokatmedlemmene innhentes forslag fra Den Norske Advokatforening (Advokatforeningen). Godtgjørelsen til medlemmer og varamedlemmer fastsettes av Justisdepartementet og dekkes av Disiplinærnemnden.

Forvaltningsloven §§ 13 - 13 e gjelder for Disiplinærnemndens virksomhet.

Sekretariatsfunksjonen for Disiplinærnemnden utføres av Advokatforeningen. Regnskap og melding om nemndens virksomhet sendes hvert år til Justisdepartementet.

§ 5-2. Finansieringen av Disiplinærnemnden

Disiplinærnemnden finansieres ved årlige bidrag fra advokater som utøver advokatvirksomhet i eget navn. Bidragets størrelse fastsettes av Justisdepartementet i samråd med Disiplinærnemnden.

Hvis virksomheten varer i mindre enn 6 måneder i løpet av et kalenderår, settes bidraget til det halve. Bidraget skal betales innen 30. april hvert år, eller senest den dag virksomheten begynner. Dersom bidraget ikke er betalt innen fristens utløp, skal det betales dobbelt bidrag.

Bidraget innkreves av Tilsynsrådet for advokatvirksomhet.

0 Endret ved forskrift 5 des 2008 nr. 1282 (i kraft 1 jan 2009).

§ 5-3. Disiplinærnemndens oppgaver

Disiplinærnemnden behandler klager over at advokater har opptrådt i strid med god advokatskikk, domstolloven eller annen lov, herunder om en advokat har krevd for høyt salær, jf. domstolloven § 227 tredje ledd. Disiplinærnemnden behandler også klager fra klienter som ikke får tilbakebetalt for meget betalt salær på grunnlag av avgjørelser truffet av Advokatforeningens regionale disiplinærutvalg.

Disiplinærnemndens beslutninger etter første ledd er offentlige med de unntak som følger av forvaltningsloven § 13 - § 13e. Disiplinærnemnden kan gi nærmere

retningslinjer for hvordan beslutningene gjøres offentlige. Ved forespørsler om tilgang til flere avgjørelser kan det kreves et rimelig gebyr.

Klager mot advokater som er medlemmer av Advokatforeningen og som foreningens regionale disiplinærutvalg etter foreningens vedtekter er kompetente til å behandle, kan ikke bringes inn for Disiplinærnemnden før klagen er ferdigbehandlet eller avvist fra det regionale disiplinærutvalget. Dersom klagen ikke er ferdigbehandlet eller avvist av det regionale disiplinærutvalg innen 6 måneder etter at den ble fremsatt for utvalget, kan klage likevel bringes inn for Disiplinærnemnden. Dette gjelder ikke dersom den lange saksbehandlingstiden skyldes klageren eller at saken etter sin art krever særlig lang behandlingstid.

Annet ledd gjelder tilsvarende for klager mot advokater som ikke er medlem av Advokatforeningen, dersom advokaten ønsker at saken skal behandles av foreningens regionale disiplinærutvalg i samsvar med foreningens vedtekter og erklærer å ville godta utvalgets kompetanse. For klager som er brakt inn for Disiplinærnemnden, kan en slik erklæring senest avgis i advokatens første innlegg i saken.

En part eller annen med rettslig klageinteresse kan bringe en avgjørelse i et av Advokatforeningens disiplinærutvalg inn for Disiplinærnemnden.

Saker som er brakt inn for domstolen, kan ikke behandles av Disiplinærnemnden i den utstrekning samme spørsmål da også vil komme opp til vurdering i Disiplinærnemnden.

0 Endret ved forskrifter 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000), 19 nov 2004 nr. 1491 (i kraft 1 jan 2005).

§ 5-4. Formelle krav

Klage til Disiplinærnemnden må fremsettes skriftlig.

Avgjørelser fra Advokatforeningens regionale disiplinærorganer må bringes inn for Disiplinærnemnden senest 3 uker etter at parten ble kjent med avgjørelsen. Andre klager må bringes inn for Disiplinærnemnden senest 6 måneder etter at parten ble kjent med eller burde ha blitt kjent med det forholdet som klagen bygger på.

Selv om klageren har oversittet fristen, kan Disiplinærnemnden ta klagen under behandling dersom parten eller dennes fullmektig ikke kan lastes for å ha oversittet fristen eller for å ha drøyd med å klage etterpå, eller det av særlige grunner er rimelig at klagen blir tatt under behandling.

Når det har gått 3 år fra parten ble kjent med avgjørelsen eller ble kjent med eller burde ha blitt kjent med de forhold klagen bygger på, kan klage ikke lenger fremsettes.

§ 5-5. Lederens kompetanse til å avgjøre saker, medlemmenes habilitet m.m.

Avgjørelser som avslutter en sak, skal treffes av den samlede nemnd i møte eller ved sirkulasjon av utkast til avgjørelse. Disiplinærnemndens leder kan likevel alene treffe avgjørelse om avvisning av klager etter § 5-3 eller § 5-4 og avgjøre klager som er åpenbart grunnløse.

Disiplinærnemnden avgjør selv om et medlem skal fratres som inhabil. Et medlem kan ikke selv delta ved behandlingen av om vedkommende skal fratres. Lederen for nemnden kan tilkalle et varamedlem til å delta i avgjørelsen av habilitetsspørsmålet. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget. Nemndens avgjørelse kan ikke påklages.

§ 5-6. Sakens opplysning

Nemnden skal gi partene anledning til å opplyse saken og til å imøtegå hverandres anførsler. Dersom sakens art eller andre forhold tilsier det, kan nemnden avholde møte med partene for muntlig behandling og bevisførsel.

En advokat plikter på anmodning fra Disiplinærnemnden å gi tilfredsstillende forklaring på forhold av betydning for saken som vedrører vedkommendes advokatvirksomhet.

§ 5-7. Avgjørelsens form

Avgjørelser som avslutter en sak, treffes som beslutning. En beslutning skal klart angi om den innebærer kritikk mot advokaten og i tilfelle om den dessuten innebærer en irettesettelse eller en advarsel, jf. domstoloven § 227 tredje ledd. En beslutning som pålegger advokaten å tilbakebetale salær eller å betale saksomkostninger, skal presist angi hva advokaten skal betale slik at den er tjenelig som tvangsgrunnlag for utlegg, jf. domstoloven § 227 fjerde ledd.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 5-8. Gjenåpning

Disiplinærnemnden kan etter begjæring fra en part beslutte å gjenåpne en sak dersom det sannsynliggjøres at den omstendighet som begjæringen grunnes på ikke tidligere var kjent for parten.

Begjæring om gjenåpning må fremsettes innen 3 måneder etter at parten har fått eller burde ha fått kjennskap til den omstendighet som påberopes.

Når 5 år er gått fra avgjørelsen ble truffet, kan begjæring om gjenåpning ikke lenger fremsettes.

0 Endret ved forskrift 21 des 2007 nr. 1606 (i kraft 1 jan 2008, se denne for overgangsregler).

§ 5-9. Disiplinærnemndens rapporteringsplikt

Disiplinærnemnden plikter å gi rapport til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet dersom den gjennom sin saksbehandling i en konkret sak får mistanke om

kritikkverdige forhold vedrørende en advokats behandling av betrodde midler, sikkerhetsstillelse eller andre forhold som er underlagt Tilsynsrådets ansvarsområde og som vedrører behandlingen av en sak.

Også ellers kan Disiplinærnemnden underrette Tilsynsrådet dersom den mottar opplysninger som kan være av betydning for utførelsen av de oppgaver Tilsynsrådet er pålagt.

Dersom nemnden finner at det bør treffes vedtak i medhold av domstoloven § 230, skal den fremme forslag om dette overfor Advokatbevillingsnemnden.

§ 5-10. Publikasjon av Disiplinærnemndens avgjørelser

Taushetsplikten etter domstoloven § 227 annet ledd annet punktum jf. forvaltningsloven § 13, er ikke til hinder for at Disiplinærnemndens avgjørelser i anonymisert stand kan gjengis i Advokatforeningens publikasjoner over avgjørelser i utvalgte klagesaker eller i lignende publikasjoner.

Kapittel 6. Advokatbevillingsnemnden

§ 6-1. Advokatbevillingsnemndens organisasjon

Advokatbevillingsnemnden består av tre medlemmer med personlige varamedlemmer. Lederen skal være dommer, og ett av medlemmene skal være praktiserende advokat. Det medlem med varamedlem som skal være advokat oppnevnes etter forslag fra Den norske Advokatforening.

Medlemmer og varamedlemmer oppnevnes av Kongen for to år med adgang til gjenoppnevning, hver gang for ytterligere to år. Godtgjørelsen til medlemmene og deres varamedlemmer fastsettes av Justisdepartementet, og dekkes av Tilsynsrådet.

Sekretariatsfunksjonen for nemnden utføres av Tilsynsrådet. Regnskap og melding om nemndens virksomhet sendes hvert år til Justisdepartementet.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 jan 2001).

§ 6-2. Advokatbevillingsnemndens virksomhet og kompetanse

Advokatbevillingsnemnden er klageinstans for vedtak som nevnt i domstoloven § 225 fjerde ledd truffet av Tilsynsrådet.

Advokatbevillingsnemnden avgjør som første instans saker etter forslag fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden, som nevnt i domstoloven § 219 tredje ledd og § 230, jf. § 226 annet ledd.

Nemnden avgjør selv om et medlem skal fratres som inhabil. Et medlem kan ikke delta ved behandlingen av om vedkommende skal fratres. Lederen for nemnden kan tilkalle et varamedlem til å delta i avgjørelsen av habilitetsspørsmålet. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget. Beslutning som avgjør et habilitetsspørsmål kan ikke påklages.

Med de begrensninger som følger av domstolloven § 226 gjelder forvaltningsloven og offentleglova for Advokatbevillingsnemndens virksomhet. Advokatbevillingsnemnden gir retningslinjer for sin virksomhet.

0 Endret ved forskrift 17 okt 2008 nr. 1119 (i kraft 1 jan 2009).

§ 6-3. Behandling av klagesaker

Nemnden skal påse at klagesaker blir tilstrekkelig opplyst. Dersom sakens art eller andre forhold tilsier det, kan nemnden avholde møte med partene for muntlig forhandling og bevisførsel.

En advokat plikter på anmodning fra Advokatbevillingsnemnden å gi tilfredsstillende forklaring på forhold av betydning for saken som vedrører vedkommendes advokatvirksomhet.

Avgjørelser som avslutter en sak, skal treffes av den samlede nemnd i møte eller ved sirkulasjon av utkast til avgjørelse.

Nemndens avgjørelser kan ikke påklages, jf. domstolloven § 226 annet ledd fjerde punktum.

§ 6-4. Behandling av saker etter forslag fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden

Nemnden avgjør som første instans saker etter domstolloven § 219 tredje ledd og § 230 etter forslag fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden. Dersom forslaget fremmes til behandling, skal parten gis anledning til å uttale seg til spørsmålet. § 6-3 gjelder tilsvarende.

Dersom nemnden ikke tar forslaget fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden til følge, kan den i stedet meddele vedkommende en irettesettelse eller en advarsel.

Vedtak truffet av nemnden i medhold av domstolloven § 230 første ledd første punktum, kan bringes inn for retten som kan prøve alle sider av saken, jf. § 230 første ledd annet punktum.

Kapittel 7. Forvalterordning for advokatvirksomhet

§ 7-1. Oppnevning av forvalter for advokatvirksomhet

Dersom vilkårene i domstolloven § 228 første ledd er til stede, kan Tilsynsrådet for advokatvirksomhet oppnevne en advokat som forvalter for en annen advokats advokatvirksomhet.

Tilsynsrådets vedtak om oppnevning av forvalter kan av den som vedtaket retter seg mot, påklages til Advokatbevillingsnemnden etter reglene i forvaltningsloven.

Dersom det ikke allerede er oppnevnt revisor for den forvaltede advokatvirksomhet, skal Tilsynsrådet oppnevne en revisor til å foreta revisjon av

regnskaper og forretningsførsel samt utarbeide revisjonsinnberetning for den forvaltede advokatvirksomhet.

§ 7-2. Forvalterens hovedoppgave

Forvalteren skal bringe oversikt over den forvaltede advokatvirksomhet og iverksette nødvendige tiltak for å beskytte klientenes interesser, jf. domstoloven § 228 annet og fjerde ledd.

§ 7-3. Forvalterens taushets- og underretningsplikt

For forhold som ikke omfattes av forvalterens taushetsplikt som advokat, gjelder forvaltningsloven §§ 13 - 13 e så langt de passer.

Forvalteren har plikt til å underrette Tilsynsrådet dersom forvalteren finner at det foreligger forhold som kan tilsi tiltak av administrativ eller strafferettslig karakter mot en advokat.

§ 7-4. Forvalterens plikt til å inngi innberetning til Tilsynsrådet

Senest tre måneder etter oppnevning skal forvalteren avgi innberetning til Tilsynsrådet.

Dersom forvalteren ikke har avsluttet sitt oppdrag innen ett år etter oppnevningen, skal forvalteren sende Tilsynsrådet redegjørelse for forvaltervirksomheten samt regnskap for advokatens virksomhet. Dersom revisor er oppnevnt, skal regnskapet forelegges denne.

Tilsynsrådet kan ellers når som helst forlange at forvalteren gir opplysninger om forvaltervirksomheten.

Forvalteren skal senest 6 måneder etter at vedkommende påtok seg forvalteroppdraget sende revisorerklæring, årsoppgjør og eventuelt revisjonsinnberetning for den forvaltede advokatvirksomheten til Tilsynsrådet.

§ 7-5. Sluttregnskap og sluttreddegjørelse

Når advokatvirksomheten blir avviklet eller forvalteroppdraget er avsluttet med tilbakeføring av virksomheten til advokaten, skal forvalteren avlegge sluttregnskap og sluttreddegjørelse for Tilsynsrådet. Revisoren for den forvaltede advokatvirksomheten skal forelegges regnskapet for kontroll.

§ 7-6. Klage over forvalterens beslutninger

Forvalterens beslutninger kan påklages til Tilsynsrådet etter forvaltningslovens regler. Klageadgangen omfatter ikke enkeltbeslutninger i forbindelse med det løpende arbeidet med forvaltningen.

§ 7-7. Advokatens opplysningsplikt overfor forvalteren

Etter at Tilsynsrådet har oppnevnt en forvalter for virksomheten, plikter advokaten å gi forvalteren de opplysninger som er nødvendige for forvaltningen uten hinder av advokatens taushetsplikt. Advokaten har plikt til å fremlegge for revisor de dokumenter som er nødvendig for revisors kontroll. Advokaten plikter også å hjelpe til med å fremskaffe korrespondanse og for øvrig yte slik bistand som er nødvendig for å beskytte klientenes interesser.

§ 7-8. Forvalterens adgang til postsendinger m.v.

Forvalteren har krav på å få utlevert brev og andre postsendinger og telegrammer som er adressert til advokaten. Forvalteren kan åpne alle sendinger som ikke åpenbart er forvaltningen uvedkommende. Advokaten skal ha anledning til å være til stede ved åpningen.

Tilsynsrådet eller forvalteren underretter Postvesenet, telekommunikasjonsselskaper m.v. hvor advokaten er kunde, om at advokatens virksomhet er under forvaltning. Tilsynsrådet eller forvalteren underretter også Kredittilsynet dersom den virksomhet som er under forvaltning også omfatter virksomhet som er underlagt tilsyn fra Kredittilsynet.

§ 7-9. Disposisjonsforbud for advokaten og dennes arvinger

Under forvaltningen er advokaten eller dennes arvinger uberettiget til å forføye over virksomhetens eiendeler og dokumenter m.m. i den utstrekning det vil forhindre eller vanskeliggjøre forvalterens utførelse av sine oppgaver, jf. domstoloven § 228 tredje ledd.

§ 7-10. Oppbevaring av advokatvirksomhetens klientarkiv

Når advokatvirksomheten avvikles i medhold av reglene om forvalterordningen, skal Tilsynsrådet sørge for betryggende oppbevaring av advokatens klientarkiv i 10 år. Tilsynsrådet kan deretter sørge for betryggende makulering av hele eller deler av materialet. I andre tilfelle skal klientarkivet tilbakeleveres advokaten.

Utgifter til lagerleie, makulering m.v. i forbindelse med forsvarlig behandling av advokatens klientarkiv dekkes av Tilsynsrådet.

§ 7-11. Forvalterens og revisors godtgjørelse

Tilsynsrådet fastsetter forvalterens og revisorens godtgjørelse, jf. domstoloven § 228 femte ledd.

Kapittel 8. Prosedyrerfaring og advokatkurs som vilkår for advokatbevilling

§ 8-1. Prosedyrerfaring

For at praksis som nevnt i domstoloven § 220 annet ledd nr. 2 bokstav a skal medregnes ved søknad om advokatbevilling, må søkeren godtgjøre prosedyrerfaring. Søkeren må ha prosedert under minst tre hovedforhandlinger i

sivile saker av et visst omfang. Inntil to av disse kan erstattes av hovedforhandling i straffesaker, men slik at to straffesaker tilsvarer en sivil sak.

Første ledd gjelder ikke for søkere som har vært i virksomhet som nevnt i domstoloven § 220 annet ledd nr. 2 bokstav b eller c i tilsammen minst ett år.

§ 8-2. Obligatorisk advokatkurs

Ved søknad om advokatbevilling må søkeren godtgjøre at vedkommende har gjennomført et kurs i emner av særlig betydning for advokatvirksomhet (Advokatkurset). Justisdepartementet gir nærmere regler om kursets innhold og gjennomføring.

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet kan godkjenne gjennomføring av annet kurs med tilsvarende innhold som oppfyllelse av kravet om å ha gjennomført Advokatkurset.

Kapittel 9. Godkjenning av utenlandsk juridisk utdanning som grunnlag for advokatbevilling mv.

I Definisjoner mv.

§ 9-1. Definisjoner

Med EØS-advokat menes enhver som har rett til å utøve virksomhet under en av følgende profesjonelle titler fra sitt hjemland:

Belgia:	Avocat/Advocaat
Danmark:	Advokat
Finland:	Asianajaja/Advokat
Tyskland:	Rechtsanwalt
Frankrike:	Avocat
Hellas:	δικηγόρος (DIKIGOROS)
Irland:	Barrister Solicitor
Island:	Logmadur
Italia:	Avvocato
Liechtenstein:	Rechtsanwalt
Luxembourg:	Avocat-avoue
Nederland:	Advocaat
Norge:	Advokat
Portugal:	Advogado
Spania:	Abogado
Det forente	Advocate

Kongerike:	Barrister
	Solicitor
Sverige:	Advokat
Østerrike:	Rechtsanwalt

Med hjemmedlemsstat menes den medlemsstat hvor advokaten først oppnådde retten til å bruke en av de profesjonelle titlene som er nevnt i første ledd.

Med vertsmedlemsstat menes den medlemsstat hvor en advokat praktiserer i samsvar med kapittel 9 og 10.

Med profesjonell tittel fra hjemlandet menes den profesjonelle tittel som benyttes i den medlemsstaten hvor advokaten oppnådde retten til å bruke tittelen før vedkommende praktiserer som advokat i vertsmedlemsstaten.

Kompetent myndighet i Norge er Tilsynsrådet for advokatvirksomhet (Tilsynsrådet).

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 9-2. Utsveksling av informasjon mv. mellom Tilsynsrådet og kompetent myndighet i hjemmedlemsstaten

Tilsynsrådet plikter å holde kompetent myndighet i vedkommendes hjemmedlemsstat underrettet i saker hvor det vurderes meddelt reaksjoner og/eller iverksatt tiltak i henhold til domstolloven § 225 tredje ledd eller § 226 annet ledd.

Ved avgjørelse fra kompetent myndighet i vedkommendes hjemmedlemsstat om suspensjon eller permanent tilbakekall av advokatbevilling, opphører vedkommendes adgang til å praktisere under sin profesjonelle tittel fra hjemmedlemsstaten i vertsmedlemsstaten.

I de tilfelle hvor vedkommende har oppnådd norsk advokatbevilling i henhold til avsnitt II, plikter Tilsynsrådet å underrette kompetent myndighet i vedkommende hjemmedlemsstat ved tilbakekall av vedkommendes norske advokatbevilling.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

II Nærmere vilkår for norsk advokatbevilling

§ 9-3. Utdannelse fra annen EØS-stat som grunnlag for norsk advokatbevilling

Advokatbevilling kan utstedes til statsborger i EØS-stat uten at vilkårene i domstolloven § 220 første til tredje ledd er oppfylt, dersom søkeren godtgjør tilsvarende rett i en annen EØS-stat. Med tilsvarende rett menes rett til å utøve virksomhet under en av de profesjonelle titler nevnt i § 9-1. Retten må ikke være tilbakekalt, suspendert eller fratatt vedkommende på annen måte.

Ved søknad om advokatbevilling etter første ledd kan det bestemmes at den del av yrkesutdannelsen som etter reglene i søkerens hjemland består i yrkespraksis, helt eller delvis anses gjennomgått ved arbeid som autorisert advokatfullmektig i Norge. Det kan settes som vilkår at krav om prosedyreerfaring i medhold av domstolloven § 220 tredje ledd skal være oppfylt. Det er et vilkår at kurs som nevnt i domstolloven § 220 fjerde ledd er gjennomført.

For å oppnå advokatbevilling må søker fra annen EØS-stat dessuten godtgjøre:

- 1) å ha bestått en prøve i Norge som viser at vedkommende har tilstrekkelige kunnskaper i norsk rett eller,
- 2) å ha utøvd faktisk og regelmessig advokatvirksomhet i Norge i minst tre år, forutsatt at virksomheten hovedsaklig har omfattet norsk rett, eventuelt også fellesskapets rett eller,
- 3) å ha utøvd faktisk og regelmessig advokatvirksomhet i Norge i minst tre år, men i en kortere periode innen norsk rett, eventuelt også fellesskapets rett, forutsatt at vedkommende på annen måte har opparbeidet tilstrekkelige kunnskaper i norsk rett.

Ved gjennomføring av prøve som nevnt i nr. 1, kan departementet gi nærmere regler om prøvens innhold og vilkår for gjennomføringen. Departementet kan fastsette at det skal betales gebyr for avleggelse av prøven, og fastsetter gebyrets størrelse. Søknad om bevilling sendes Tilsynsrådet før søkeren kan fremstille seg til prøve som nevnt i nr. 1. Er vilkårene for øvrig oppfylt, utsteder Tilsynsrådet attest for at søkeren kan fremstille seg til prøven. Tilsynsrådet kan bestemme at søkeren fritas fra prøven eller at bare nærmere angitte deler av prøven tas.

For øvrig gjelder bestemmelsene om krav til utdannelsen og de øvrige kvalifikasjoner og til den nødvendige dokumentasjon mv. i EØS-avtalen vedlegg VII punkt 1, jf. rådskonklusjon 21. desember 1988 om en generell ordning for godkjenning av diplomer for høyere yrkeskompetansegivende utdanning av minst tre års varighet (Rdir. 1989/48/EØF) i EØS-tilpasset form. For søkere fra nordiske land gjelder alternativt kravene i overenskomst 24. oktober 1990 mellom Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om nordisk arbeidsmarked for personer med yrkeskompetansegivende, høyere utdanning av minst tre års varighet.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 9-4. Autorisasjon av advokatfullmektig som ikke har norsk juridisk embetseksamen

Det kan gis autorisasjon av advokatfullmektig som ikke har norsk juridisk embetseksamen dersom det godtgjøres at fullmektigen har tilsvarende utdanning fra annen EØS-stat og er statsborger i EØS-stat.

Bestemmelsene i § 9-3 siste ledd gjelder tilsvarende så langt de passer.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 9-5. Godkjenning av utenlandsk juridisk utdanning ved lovbestemt krav om juridisk embetseksamen

For andre tilfeller der domstoloven eller annen lov krever juridisk embetseksamen, kan juridisk utdanning fra annen EØS-stat godtas i den utstrekning og på de vilkår som følger av EØS-avtalen vedlegg VII punkt 1, jf. rådsdirektiv 21. desember 1988 om en generell ordning for godkjenning av diplomer for høyere yrkeskompetansegivende utdanning av minst tre års varighet (Rdir. 1989/48/EØF) i EØS-tilpasset form, eller overenskomst av 24. oktober 1990 mellom Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om nordisk arbeidsmarked for personer med yrkeskompetansegivende, høyere utdanning av minst tre års varighet.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 9-6. Søknadsprosedyrer

Søknad om advokatbevilling etter § 9-3, om autorisasjon av advokatfullmektig etter § 9-4 og om godkjenning etter § 9-5 avgjøres av Tilsynsrådet.

Søknad og vedlegg som ikke er utferdiget på norsk, dansk eller svensk skal ledsages av oversettelse til norsk utført eller bekreftet av statsautorisert translatør.

Søknader skal avgjøres senest innen fire måneder etter at alle nødvendige dokumenter er fremlagt. For så vidt gjelder søknad om bevilling etter § 9-3 tredje ledd nr. 1, gjelder dette avgjørelser om attest som nevnt i § 9-3 tredje ledd.

Tilsynsrådets avgjørelse kan påklages til Advokatbevillingsnemnden. Klagefristen er tre uker, jf. forvaltningsloven § 29.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 9-7. Godkjenning av juridisk utdanning fra land utenfor EØS-området som grunnlag for norsk advokatbevilling mv.

For tilfeller som nevnt i domstoloven § 235 annet ledd, men som ikke faller inn under bestemmelsene i §§ 9-3 til 9-5, gjelder bestemmelsene i domstoloven § 235 første ledd tilsvarende.

For søknad etter denne paragraf gjelder § 9-6 tilsvarende.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

Kapittel 10. Utenlandske advokaters adgang til å yte rettshjelp i Norge.

I EØS-advokaters adgang til å yte rettshjelp på permanent basis i Norge

§ 10-1. Adgang til å yte rettshjelp i fremmed, internasjonal og norsk rett

EØS-advokater har rett til å yte rettshjelp i fremmed, internasjonal og norsk rett når vedkommende har gitt melding i henhold til § 10-2. Vedkommende skal benytte profesjonell tittel fra hjemlandet med tillegg om nasjonalitet.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 10-2. Melding til Tilsynsrådet

EØS-advokat som ønsker å praktisere på permanent basis i Norge, skal gi slik melding til Tilsynsrådet som følger av kapittel 1.

Tilsynsrådet foretar registrering på grunnlag av fremleggelse av utfylt søknadsskjema, samt sertifikat som beviser vedkommendes registrering hos kompetent myndighet i hjemmedlemsstaten. Det kan kreves at sertifikatet ikke er mer enn 3 måneder gammelt. Tilsynsrådet skal informere kompetent myndighet i hjemmedlemsstaten om registreringen.

Kunngjøring foretas av Tilsynsrådet i henhold til § 1-3.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 10-3. Sikkerhetsstillelse mv.

Den som vil utøve rettshjelpsvirksomhet i medhold av § 10-1, skal før virksomheten settes i gang og så lenge den pågår sørge for at sikkerhet for erstatningsansvar vedkommende kan pådra seg, er stilt i samsvar med kapittel 2 i denne forskriften.

Denne forskrift kapittel 3, 3a, 4, 5, 6 og 11 gjelder tilsvarende så langt de passer. Forskriften kapittel 12 gjelder tilsvarende.

0 Endret ved forskrifter 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000), 4 feb 2005 nr. 79 (med virkning fom regnskapsåret 2005).

§ 10-4. EØS-advokaters adgang til å opptre under rettergang mv.

EØS-advokat kan yte rettshjelp i og utenfor rettergang.

I saker der det som prosessfullmektig eller forsvarer bare kan brukes advokat med møterett for Høyesterett, skal advokaten opptre i fellesskap med norsk advokat med møterett for Høyesterett.

Dersom advokaten ikke behersker norsk språk tilfredsstillende, må vedkommende i alle tilfelle opptre i fellesskap med norsk advokat under rettergang med mindre retten samtykker i at advokaten opptre alene. Retten kan i andre særlige tilfelle sette som vilkår for at utenlandsk advokat kan opptre som prosessfullmektig eller forsvarer, at vedkommende må opptre i fellesskap med norsk advokat.

Retts hjelp under rettergang skal utøves etter de regler som er fastsatt for norske advokater.

Retten kan ved kjennelse nedlegge forbud mot at utenlandsk advokat brukes som forsvarer eller prosessfullmektig dersom hensynet til rikets sikkerhet tilsier det.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 10-5. Tilbakekall

Adgangen til å yte retts hjelp i henhold til § 10-1 kan tilbakekalles av Advokatbevillingsnemnden i henhold til domstoloven § 219 tredje ledd.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

II Tillatelse for advokat fra stat utenfor EØS-området til å yte retts hjelp på permanent basis i Norge

§ 10-6. Tillatelse til å yte retts hjelp i fremmed og internasjonal rett

Utenlandske advokater kan av Tilsynsrådet gis tillatelse til å yte retts hjelp i fremmed og internasjonal rett. Vedkommende skal nytte hjemstatens yrkesbetegnelse med tillegg om nasjonalitet.

Det kan stilles vilkår og begrensninger i tillatelsen.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 10-7. Utenlandske advokaters adgang til å opptre under rettergang mv.

Bestemmelsene i § 10-4 gjelder tilsvarende så langt de passer.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 10-8. Sikkerhetsstillelse

Den som vil utøve retts hjelpvirksomhet i medhold av tillatelse etter § 10-6 skal før virksomheten settes i gang og så lenge den pågår sørge for at sikkerhet for erstatningsansvar vedkommende kan pådra seg er stilt i samsvar med kapittel 2 i denne forskriften.

Det skal sendes melding til Tilsynsrådet før virksomheten settes i gang og når virksomheten flyttes eller opphører, jf. §§ 1-1 og 1-2.

Denne forskrift kapittel 3, 3a, 4, 5, 6 og 11 gjelder tilsvarende så langt de passer. Forskriften kapittel 12 gjelder tilsvarende.

0 Endret ved forskrifter 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000), 4 feb 2005 nr. 79 (med virkning fom regnskapsåret 2005).

§ 10-9. Tilbakekall

Tillatelse til å yte rettshjelp i henhold til § 10-6, kan tilbakekalles av Advokatbevillingsnemnden i henhold til domstoloven § 219 tredje ledd.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

III Utenlandske advokaters adgang til å yte rettshjelp og opptre under rettergang i Norge

§ 10-10. Adgangen for utenlandske advokater til å yte rettshjelp i Norge

Utenlandsk advokat etablert i annen stat kan yte rettshjelp i Norge i samsvar med bestemmelsene i avsnitt III.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 10-11. Yrkesbetegnelse

Utenlandsk advokat som yter rettshjelp i Norge skal nytte sin yrkesbetegnelse uttrykt på språket eller ett av språkene i det land hvor vedkommendes virksomhet er etablert med angivelse av den profesjonsorganisasjon han tilhører, eller den domstol der han har møterett i henhold til lovgivningen i vedkommende land.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 10-12. Dokumentasjon

Norske myndigheter og domstoler kan kreve dokumentasjon for at vedkommende har rett til å utøve virksomhet som utenlandsk advokat.

Når slik dokumentasjon er krevet, har vedkommende ikke adgang til å yte rettshjelp i Norge før tilfredsstillende dokumentasjon er fremlagt, med mindre vedkommende myndighet eller domstol samtykker.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 10-13. Utenlandske advokaters adgang til å opptre under rettergang mv.

§ 10-4 gjelder tilsvarende for utenlandske advokaters adgang til å opptre under rettergang mv.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 10-14. Regler for god advokatskikk

For EØS-advokaters tjenesteytelse i Norge gjelder reglene for god advokatskikk mv. i rådsdirektiv 22. mars 1977 med henblikk på å lette den faktiske adgang til å yte tjenester (Rdir. 1977/249/EØF) artikkel 4 nr. 2 og 4, i EØS-tilpasset form, jf. EØS-avtalen vedlegg VII punkt 2.

For utenlandsk advokat etablert i stat utenfor EØS-området, gjelder reglene for god advokatskikk i kapittel 12.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

§ 10-15. Forbud, suspensjon og frakjennelse

Domstolloven § 230 gjelder tilsvarende så langt den passer for utenlandske advokaters rett til å yte rettshjelp i Norge.

Tilsynsrådet underretter vedkommende kompetente myndighet i advokatens hjemland om avgjørelser i medhold av første ledd.

0 Endret ved forskrift 30 juni 2000 nr. 654 (i kraft 1 juli 2000).

Kapittel 11. Offentlig tjeneste som hinder for advokatvirksomhet

§ 11-1. Statstjenestemenn

Statstjenestemenn, som har advokatbevilling og som går inn under domstolloven § 229 første ledd, kan ikke utøve advokatvirksomhet, med mindre Kongen gir særskilt tillatelse til det. Denne bestemmelsen gjelder ikke for militære tjenestemenn.

Kapittel 12. Regler for god advokatskikk

1. Innledning

1.1 *Reglenes formål*

Regler for god advokatskikk har som formål å sikre at advokatvirksomhet utføres etter etiske prinsipper som er grunnlag for advokatens virke i alle siviliserte rettssamfunn. Brudd på reglene er grunnlag for disiplinære følger for advokaten.

1.2 *Advokatens oppgave*

En advokats oppgave er å fremme rett og hindre urett.

Advokaten plikter innenfor lovens ramme og etter beste evne å ivareta sine klienters interesser. Det skal skje uten tanke på personlig fordel eller risiko, politisk oppfatning, rase, religion eller utenforliggende hensyn.

Advokaten bør ikke identifisere seg med sin klient og har krav på ikke å bli identifisert med de standpunkter han forfekter for sin klient og de interesser klienten har.

Advokaten plikter både å være rådgiver og talsmann for sin klient.

Advokaten avgjør selv om han vil påta seg et oppdrag.

1.3 *Advokatens opptreden*

En advokat skal i sitt virke opptre saklig og korrekt. Advokaten må unngå en opptreden som er egnet til å skade standens og yrkets anseelse.

2. Alminnelige prinsipper

2.1 *Uavhengighet*

2.1.1 For å leve opp til forpliktelsene som en advokat påtar seg, er det nødvendig at han er uavhengig slik at hans råd og handlinger ikke påvirkes av uvedkommende hensyn. Især er det påkrevet at han ikke lar seg påvirke av egne personlige interesser eller press utenfra. Advokaten må unngå at hans uavhengighet svekkes, og han må ikke gå på akkord med sin profesjonelle standard for å tekkes sin klient, retten eller tredjemann.

2.1.2 En advokat må ikke påta seg oppdrag hvor hans personlige økonomiske interesser kan komme i konflikt med klientens interesser eller ha innflytelse på hans frie og uavhengige stilling som advokat.

En advokat må ikke gjøre seg økonomisk interessert i utfallet av et oppdrag ved at klientens krav eller en del av dette overtas av advokaten.

Advokaten må ikke påta seg kausjon for klienten. En advokat som representerer egne økonomiske interesser helt eller delvis - plikter å gjøre sine medkontrahenter og andre interesserte oppmerksom på dette.

2.1.3 En advokat må ikke organisere sin virksomhet på en måte som medfører at han ikke fritt og uavhengig kan rådgi og bistå sine klienter eller slik at hans uavhengighet på annen måte blir svekket.

2.2 *Tillitsforhold*

I sin virksomhet er advokaten avhengig av tillit som bare kan oppnås når advokatens hederlighet og integritet er hevet over tvil.

2.3 *Fortrolighet*

2.3.1 Det er av sentral betydning for advokatens virke at klienter og andre kan gi advokaten opplysninger som advokaten er forpliktet til ikke å meddele videre. Advokatens plikt til å behandle opplysningene fortrolig, er en nødvendig forutsetning for tillit og er således en grunnleggende og overordnet rett og plikt for advokaten.

Advokatens plikt til å bevare taushet om opplysninger han mottar, fremmer rettspleien så vel som klientens interesser og har derfor krav på en særlig beskyttelse fra statens side.

2.3.2 En advokat skal overholde den taushetsplikt som han er pålagt gjennom lovgivningen.

Opplysninger advokaten blir kjent med i sitt virke som advokat, må behandles fortrolig også når opplysningene ikke omfattes av hans lovbestemte taushetsplikt. Plikten til fortrolighet er ikke tidsbegrenset.

2.3.3 Advokaten skal kreve at fullmektiger, personale og enhver person som han engasjerer i forbindelse med advokatvirksomheten, overholder den samme taushets- og fortrolighetsplikt.

2.4 *Advokaters reklame og forhold til media*

2.4.1 En advokats reklame skal i form og innhold være saklig og korrekt og følgelig ikke inneholde noe som er uriktig, misvisende eller villedende.

Det er tillatt å fremheve en eller flere grener av advokatvirksomheten under forutsetning av at advokaten har særskilt innsikt og erfaring innen

vedkommende felt.

Advokatene bør medvirke til å fremme objektiv informasjon om sitt yrke på en slik måte at dette kommer advokatstanden og det rettssøkende publikum til gode.

- 2.4.2 En advokat plikter ved enhver omtale av rettssaker å ta tilbørlig hensyn til partenes interesser og domstolens verdighet, herunder hindre faren for påvirkning av dommere, lagrette og vitner. Advokaten skal vise særskilt tilbakeholdenhet når det gjelder mediaomtale av forestående eller verserende rettssaker der han selv er eller har vært engasjert.

I ethvert tilfelle der en advokat uttaler seg i en sak der han har eller har hatt oppdrag, må det gjøres uttrykkelig oppmerksom på dette.

0 Endret ved forskrift 8 mars 2002 nr. 257 (i kraft 1 april 2002).

3. Forholdet til klienten

3.1 *Aksept og avslutning av oppdrag*

- 3.1.1 En advokat må ikke påta seg oppdrag uten etter anmodning direkte fra klienten, fra en annen advokat på en klients vegne eller fra et kompetent organ.

Påtar en advokat seg et oppdrag i tilknytning til en økonomisk transaksjon skal advokaten undersøke identiteten til klienten eller mellommann som advokaten påtar seg oppdrag for.

- 3.1.2 En advokat skal gi råd til klienten og ivareta hans interesser raskt, samvittighetsfullt og påpasselig. Advokaten er personlig ansvarlig for å utføre de oppgaver han påtar seg. Han skal holde klienten underrettet om sakens gang.

- 3.1.3 En advokat skal søke å oppnå minnelige ordninger i den utstrekning klientens interesser tilsier det.

- 3.1.4 En advokat bør ikke påta seg et oppdrag når han vet eller bør vite at han mangler den nødvendige kompetanse dersom han ikke kan samrå seg med en kvalifisert kollega. Dette gjelder likevel ikke hvis advokaten innen rimelig tid sørger for å skaffe seg den kunnskap eller innhente den kompetanse som er nødvendig for en faglig forsvarlig utførelse av oppdraget.

En advokat bør ikke påta seg nye saker dersom hans øvrige arbeidspress gjør at sakene ikke kan bli behandlet med rimelig hurtighet.

- 3.1.5 Hvis omkostningene i forbindelse med et oppdrag må antas å bli uforholdsmessig høye i forhold til klientens økonomiske stilling eller de interesser saksforholdet gjelder, skal advokaten i tide gjøre klienten oppmerksom på dette. Før en advokat engasjerer en annen advokat, sakkyndig eller andre i anledning av et oppdrag bør klientens samtykke innhentes.

- 3.1.6 En advokat som har påtatt seg et oppdrag, plikter å fullføre det hvis klienten ønsker dette, med mindre det viser seg:

- at advokaten har fått feilaktig eller ufullstendige opplysninger
- at klienten ikke vil følge advokatens råd i saken
- at klienten ikke på anmodning betaler forskudd eller stiller sikkerhet for

salær og omkostninger

- at klienten ikke på anmodning betaler á konto regning for utført arbeid og/eller påløpte omkostninger
- at klienten foranlediger eller medvirker til offentliggjørelse i strid med advokatens anmodning om å avstå fra slik offentliggjørelse, eller
- at det inntreffer slike omstendigheter at det ikke rimeligvis kan forlanges at advokaten fortsetter oppdraget.

Før advokaten frasier seg et oppdrag, plikter han å utføre det som ikke kan utstå uten at klienten utsettes for rettstap.

- 3.1.7 En advokat har rett til å nekte å utlevere dokumenter som han har fått i sin besittelse i forbindelse med et oppdrag så lenge klienten ikke har dekket advokatens tilgodehavende for utlegg og salær i vedkommende sak. Det gjelder dog ikke når og så langt som tilbakeholdelsen vil medføre rettstap. Er tilgodehavendet omtvistet kan Disiplinærnemndas leder eller den han bemyndiger, bestemme hvor meget av tilgodehavendet som skal dekkes, og at resten kan deponeres eller sikres på de betingelser vedkommende fastsetter.
- 3.1.8 En advokat skal frasi seg et oppdrag hvis han får mistanke om at det omfatter en transaksjon som vil medføre hvitvasking av penger og klienten ikke er villig til å avstå fra å gjennomføre transaksjonen.

3.2 *Interessekonflikter*

3.2.1 (Hovedregel)

En advokat skal ikke påta seg oppdrag hvis det som følge av oppdraget oppstår risiko for brudd på advokatens lojalitet og fortrolighet overfor klientene eller brudd på advokatens plikt til uavhengighet.

3.2.2 (Dobbeltrepresentasjon)

I samme sak må ikke en advokat rådggi, representere eller handle på vegne av to eller flere klienter hvis det foreligger eller oppstår motstridende interesser mellom dem i saken eller det er en klar risiko for dette.

3.2.3 (Klientkollisjon)

En advokat kan bare ta oppdrag for en klient mot en av advokatens øvrige klienter dersom det må anses klart ubetenkelig som følge av oppdragenes forskjellige art eller type klient. Advokaten skal underrette oppdragsgiveren om forholdet.

3.2.4 (Oppdrag mot tidligere klient)

En advokat skal være varsom med å ta oppdrag mot en tidligere klient.

Advokaten skal avstå fra å påta seg oppdrag mot en tidligere klient dersom advokatens kjennskap til den tidligere klients forhold vil kunne brukes til urettmessig fordel for den nye klient eller medføre skade for den tidligere klient.

3.2.5 (Betydningen av klientens samtykke)

Dersom en advokat ellers er avskåret fra å foreta handlinger eller aktiviteter for en eller flere klienter i henhold til dette punkt 3.2, skal dette bare gjelde i den utstrekning klienten eller klientene ikke har samtykket i at

handlingen eller aktiviteten kan foretas.

Selv om klientene gir samtykke, er advokaten likevel avskåret fra å handle dersom hans plikt til lojalitet eller fortrolighet overfor en klient eller advokatens plikt til uavhengighet derved blir brutt.

Et samtykke fra klienten er bare gyldig dersom det er gitt på grunnlag av en henvendelse fra advokaten som gir klienten fullstendig og oppriktig opplysning om hva interessekonfliktproblemet består i.

En advokat som med klientenes uttrykkelige samtykke opptrer som megler eller voldgiftsdommer mellom to eller flere klienter med motstridende interesser, skal ikke anses for å overtre reglene i dette punkt 3.2. Dersom meglingen ikke fører til en løsning av tvisten, kan advokaten ved tvistens videre behandling ikke representere noen av partene.

3.2.6 (Reglenes anvendelse på fellesskap)

Driver en advokat virksomhet i selskap, kontorfellesskap eller lignende fellesskap, gjelder reglene i 3.2.1 - 3.2.5 om interessekonflikter for fellesskapet og alle dets deltagere.

3.3 *Salærberegning*

3.3.1 Klienten har krav på å få opplyst hvordan advokaten har beregnet sitt salær. Salæret skal stå i rimelig forhold til oppdraget og arbeidet som er utført av advokaten.

3.3.2 En advokat må ikke inngå avtale med klienter eller andre om at han skal motta et salær på prosent- eller andelsbasis i forhold til sakens resultat eller gjenstand enten dette gjelder et pengebeløp eller annen form for vederlag.

Unntak fra denne regel kan bare finne sted i de tilfeller der lovgivningen eller offentlige forskrifter hjemler slik adgang.

3.3.3 En advokat må ikke inngå avtale med klienter eller andre om at han skal motta salær i form av aksjer eller andre eierandeler i selskap hvor aksjenes eller andelenes verdi vil bli påvirket av resultatet i saken. Heller ikke i andre tilfeller må det inngås avtale om en slik oppgjørsform hvis dette vil kunne påvirke advokatens frie og uavhengige stilling under utførelsen av oppdraget.

3.3.4 Hvis en advokat krever forskuddsbetaling av salær og/eller utlegg, må slik betaling ikke overstige det beløpet som etter rimelig skjønn vil kunne medgå til å dekke salær og utlegg.

3.4 *Rettskjøpsordninger*

En advokat plikter å opplyse sin klient om eksisterende muligheter for offentlig rettskjøp og rettskjøpsforsikring.

3.5 *Klientmidler*

Klientmidler skal behandles i henhold til denne forskrifts kapittel 3 om behandling av betroede midler.

En advokat som blir bedt om å forvalte midler, skal ikke motta eller håndtere midler som ikke har en navngitt kilde.

3.6 *Ansvarsforsikring for advokaten*

Advokaten skal til en hver tid være ansvarsforsikret mot erstatningskrav som retter seg mot hans yrkesutøvelse under hensyn til hans virksomhets art

og omfang.

0 Endret ved forskrift 8 mars 2002 nr. 257 (i kraft 1 april 2002).

4. Advokatens forhold til domstolene og andre konfliktløsende organer

4.1 *Opptreden overfor retten*

En advokat skal opptre korrekt i forhold til prosesslovgivningen. Advokaten skal vise retten respekt og høflighet, men samtidig forsvare sin klients interesser ærlig, uten frykt og uten hensyn til egne interesser eller konsekvenser for seg eller andre. Advokaten har både rett og plikt til å utøve kritikk av retten i en sømmelig form.

4.2 *Rettferdig rettergang*

Enhver sak skal opplyses ved åpen og saklig bevisførsel og ved prosedyre for den samlede rett. Advokaten må ikke på noen måte søke å påvirke rettens medlemmer underhånden.

En advokat skal ikke bevisst gi uriktige eller villedende opplysninger til retten.

4.3 *Aktiv innsats*

En advokat plikter å sette seg ordentlig inn i saken og drive denne med den omsorg og det tempo som god prosesskikk tilsier. Forespørsler og henstillinger fra retten skal besvares uten unødig opphold.

4.4 *Forsvarlig oppdragsmengde*

Advokaten bør påse at oppdragsmengden ikke utvikler seg slik at det hindrer ham i å oppfylle et rimelig krav til tempo under saksforberedelse, eller til å kunne ta berømmelse av rettsmøter i løpende saker.

4.5 *Forlikstilbud*

En advokat må i en prosess ikke uten motpartens samtykke påberope seg forlikstilbud som er fremsatt av motparten eller dennes advokat, eller nevne at disse har sagt seg villig til å forlike saken. Dette gjelder enten motparten eller dennes advokat har tatt slikt forbehold eller ikke.

En advokat har alltid adgang til å påberope seg forlikstilbud som han selv har fremsatt, hvis det ikke er sluttet avtale om noe annet. Forutsetningen er dog at egne forlikstilbud fremsettes i en slik form at eventuelle forlikstilbud fra motparten eller dennes advokat ikke røpes.

4.6 *Forhold til vitner og sakkyndige mv.*

En advokat har adgang til å henvende seg til enhver tredjemann som kan tenkes å ha opplysninger å gi av betydning for en sak, uansett om vedkommende allerede er oppgitt av motparten som vitne. Gjelder det vitner som har særlig tilknytning til motparten, bør henvendelse ikke skje uten at motpartens advokat er varslet på forhånd.

I sivilvist bør henvendelse til oppnevnt sakkyndig skje gjennom retten. Direkte henvendelse kan dog skje hvis det etter forholdene er ubetenkelig og en henvendelse gjennom retten byr på vanskeligheter. Retten og motparten må i så fall samtidig underrettes om henvendelsen og må også meddeles svaret.

4.7 *Saker hvor advokaten kan bli ført som vitne*

En advokat bør vise varsomhet med å motta verv som prosessfullmektig i en sak hvor det på forhånd må anses sannsynlig at han vil kunne bli ført som vitne i saken.

4.8 *Voldgiftsrett og andre konfliktløsende organer*

Reglene om advokatenes forhold til domstolene fra 4.1 til 4.6 gjelder tilsvarende så langt de passer i sak for voldgiftsrett og andre konfliktløsende organer.

0 Endret ved forskrifter 8 mars 2002 nr. 257 (i kraft 1 april 2002), 21 des 2007 nr. 1606 (i kraft 1 jan 2008, se denne for overgangsregler).

5. Forholdet mellom advokater

5.1 *Kollegial tillit*

Kollegial tillit og samarbeid mellom advokater er nødvendig så vel i klientenes interesse som for å unngå unødige tvister.

Overfor kolleger skal en advokat alltid opptre med den hensynsfullhet og imøtekommenhet som er forenlig med klientens interesse.

5.2 *Henvisningshonorar*

En advokat skal verken av advokater eller andre kreve eller motta noen form for honorar eller vederlag for å henvise eller anbefale en klient. Advokaten skal heller ikke betale noen form for honorar eller vederlag for å få henvist en klient til seg.

5.3 *Henvendelser til motpart*

En advokat skal ikke henvende seg direkte til motparten når denne er representert ved advokat i den sak henvendelsen gjelder, uten at sterke grunner taler for det og det ikke har vært mulig å få kontakt med advokaten, som snarest skal orienteres om henvendelsen og grunnen til den.

5.4 *Tvist mellom advokater*

Hvis en advokat finner at en kollega har handlet i strid med regler for god advokatskikk, skal han gjøre kollegaen oppmerksom på dette. Kritikkk av kollegers arbeid må være saklig og korrekt. Tvister mellom advokater av yrkesmessig karakter bør søkes løst i minnelighet. Rettssak om forhold som nevnt ovenfor mot utenlandsk kollega bør ikke innledes før de respektive advokatorganisasjonene er blitt orientert og har hatt mulighet for å bidra til en løsning av tvisten.

5.5 *Utilbørlig påvirkning*

En advokat må ikke reise spørsmål om ansvar for en kollega, for derved å søke å influere på hans forsvarlige ivaretagelse av en klients tarv.

5.6 *Opplæring*

For å opprettholde og styrke advokatstandens faglige og etiske standard plikter en advokat å sørge for at hans ansatte medhjelpere får nødvendig opplæring og utviklingsmuligheter.

5.7 *Fullmektig*

Mellom advokat og fullmektig uten egen advokatbevilling skal det være et reelt ansettelsesforhold. Fullmektigen skal arbeide på prinsipalens kontor. Det skal foreligge et skriftlig kontraktsforhold hvor fullmektigen bl.a. sikres en fast rimelig avlønning. Prinsipalen må føre tilsyn med fullmektigens virksomhet, og sørge for at han får en forsvarlig veiledning i sitt arbeid.

5.8 *Skifte av advokat*

En advokat som engasjeres for å representere en klient til erstatning for en annen advokat i en bestemt sak, skal påse at klienten har underrettet den andre advokaten om dette, eventuelt selv gi slik underretning. Dersom klientens interesser krever at det iverksettes hastetiltak, må slik underretning skje snarest mulig etter at slike tiltak er truffet.

5.9 *Ansvar for honorar til utenlandsk advokat*

Når en advokat ikke begrenser seg til å anbefale en annen advokat eller til å introdusere ham til klienten, men selv engasjerer en utenlandsk advokat til en bestemt sak eller søker hans råd, blir han personlig forpliktet, selv om klienten er insolvent, til å betale den utenlandske advokats honorar og utlegg. Advokatene kan imidlertid ved engasjementets begynnelse avtale særordninger i slike saker. Dessuten kan den advokat som har engasjert en annen, til enhver tid begrense sitt personlige ansvar til størrelsen av det honorar og utlegg som er påløpt frem til det tidspunkt han meddeler den andre advokat at han ikke lenger påtar seg ansvar.

0 Endret ved forskrift 8 mars 2002 nr. 257 (i kraft 1 april 2002).

6. Regler for advokatvirksomhet over landegrensene

6.1 *Forholdet til CCBE Code of Conduct*

En norsk advokat som driver virksomhet over landegrensene innenfor EØS-området, er bundet av CCBE Code of Conduct, vedtatt 24. november 1998 av CCBE og akseptert 18. juni 1999 av Den Norske Advokatforening.

0 Tilføyd ved forskrift 8 mars 2002 nr. 257 (i kraft 1 april 2002).

Kapittel 13. Overgangsregler

§ 13-1. Overgangsregler for Justisdepartementet

Saker som er innkommet i Justisdepartementet før 1. januar 1997, skal avgjøres av departementet. Hvis særlige forhold tilsier det, kan en sak overføres til de nye organer selv om den ikke er ferdigbehandlet i departementet.

§ 13-2. Overgangsregler for fylkesmennene

Saker som er innkommet hos fylkesmennene før 1. januar 1997, skal avgjøres der. Klager over fylkesmennenes vedtak skal behandles av departementet. Hvis særlige forhold tilsier det, kan en sak overføres til de nye organer, selv om den ikke er ferdigbehandlet hos fylkemannen.

§ 13-3. Overgangsregler for Advokatens erstatningsfond

Forskrift 1. desember 1975 om advokaters regnskapsføring, kapittel 4 om Advokatens erstatningsfond gjelder inntil fondet avvikles.

Advokatens erstatningsfond avvikles fra den tid Justisdepartementet bestemmer. Justisdepartementet kan gi nærmere regler om avviklingen. Departementet bestemmer hvordan et eventuelt overskudd skal anvendes.

Administrasjonen for Tilsynsrådet for advokatvirksomhet er sekretariat for Advokatenes erstatningsfond inntil fondet avvikles.

I forskrift 1. desember 1975 nr. 1 om advokaters regnskapsføring kapittel 4 oppheves § 16 tredje ledd første punktum. Annet til fjerde punktum blir nye første til tredje punktum.

Kapittel 14. Sluttbestemmelser

§ 14-1. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 1997.

Fra 1. januar 1997 oppheves

- 1) forskrift 21. oktober 1927 nr. 3633 om forbud for statstjenestemenn mot å drive advokatvirksomhet,
- 2) forskrift 20. november 1992 nr. 853 om delegering av myndighet etter domstoloven § 218 annet ledd nr. 3 og 5 og § 233 fjerde ledd,
- 3) forskrift 20. november 1992 nr. 856 om sikkerhetsstillelse for advokater m.fl.,
- 4) forskrift 20. november 1992 nr. 857 om meldeplikt m.v for juridiske kandidater som vil utøve rettshjelpvirksomhet,
- 5) forskrift 20. november 1992 nr. 858 om krav til prosedyrer og gjennomføring av advokatkurs for å få advokatbevilling,
- 6) forskrift 18. desember 1992 nr. 1091 om advokats behandling av betrodde midler,
- 7) forskrift 10. desember 1993 nr. 1123 om utenlandske advokaters adgang til å yte rettshjelp i Norge og om utenlandsk utdanning som grunnlag for norsk advokatbevilling,
- 8) forskrift 19. september 1994 nr. 896 om regler for det obligatoriske advokatkursets innhold og gjennomføring,
- 9) forskrift 27. januar 1995 nr. 106 om delegering til fylkesmennene av Justisdepartementets myndighet etter domstoloven §§ 218b, 219, 220 og 225.

Merknader til forskriftens enkelte bestemmelser

Til kapittel 1 Advokaters og rettshjelperes plikt til å holde Tilsynsrådet for advokatvirksomhet orientert om deres virksomhet m.v.

Til § 1-1 Plikt til å gi melding om oppstart og opphør av virksomhet

Tilsynsrådet vil etter ikrafttreddelsen av denne forskriften ha det eneste ajourførte register over landets advokater og rettshjelpere, - forutsetningsvis både over dem som er i praksis og over dem med «sovende» bevillinger eller tillatelser. De plikter som følger av § 1-1 gjelder utelukkende for dem som er i ferd med eller har «aktivisert» sin bevilling eller tillatelse.

For rettshjelpere med tillatelse til å drive rettshjelpvirksomhet i medhold av domstolloven § 218 første ledd nr. 1 svarer § 1-1 til tidligere regler om «meldeplikt» i forskrift av 20. november 1992 nr. 857 om meldeplikt m.v. for juridiske kandidater som vil utøve rettshjelpvirksomhet.

Tilsynsrådet skal gis melding både om oppstart og opphør av virksomhet. Man vil være registrert som «praktiserende» hos Tilsynsrådet inntil Tilsynsrådet mottar skriftlig melding om at så ikke lenger er tilfellet.

Til § 1-2 Plikt til å melde endring av kontoradresse

Bestemmelsen gjelder for advokater, personer som har tillatelse til å drive rettshjelpvirksomhet i medhold av domstolloven § 218 annet ledd nr. 3 og 5 og personer som har gitt melding om oppstart av rettshjelpvirksomhet i henhold til domstolloven § 218 annet ledd nr. 1.

Domstolloven § 221 påla tidligere utelukkende plikt til å melde flytting dersom man flytter fra kommune til kommune, og følgelig ikke ved flytting innenfor samme kommune. Tilsynsrådets behov for å ha den enkeltes korrekte adresse til enhver tid er imidlertid uavhengig av kommunegrensene. Forskriftens § 1-2 innebærer derfor også krav om å gi melding om adresseendring innen kommunegrensene.

Til § 1-3 Kunngjøring av advokat- og rettshjelpvirksomhet

Kunngjøring som nevnt i forskriften trer i stedet for den praksis som fylkesmannen har i dag med hensyn til underretninger om oppstart og opphør av virksomhet til domstoler, påtalemyndighet m.v. Tilsynsrådet kan samtidig med at kunngjøringene sendes, vurdere hvorvidt det også bør sendes særskilte meldinger om oppstart og opphør av virksomhet m.v. til andre som berøres av dette.

Etter ordlyden kan adgangen til å kunngjøre andre opplysninger i medhold av annet punktum synes svært vid. Bestemmelsen må imidlertid forstås i samsvar med formålet, som er å gi Tilsynsrådet adgang til å kunngjøre at en advokats virksomhet er besluttet forvaltet eller avviklet av en annen advokat. Det antas å kunne være behov for slike kunngjøringer eksempelvis når en advokat dør. Man sikrer seg således at vedkommendes klienter har en mulighet til å få vite hvor de kan henvende seg for å få kunnskap om den videre behandling av sin sak, eventuelt få utlevert sine saksdokumenter o.l.

I tilknytning til advokatvirksomhet som blir satt under forvaltning understrekes viktigheten av at kunngjøring benyttes med varsomhet fordi advokatvirksomheten i visse tilfeller forutsettes tilbakeført til advokaten for fortsatt drift etter at forvaltningen er avsluttet.

Til § 1-4 Universitetsansattes betenkningsvirksomhet

I Innst.O.nr.50 (1990-91) s. 5 har Justiskomiteén uttalt at universitetsansatte rettshjelpere som utelukkende driver betenkningsvirksomhet bør unntas fra plikten til å stille sikkerhet. En logisk konsekvens av dette er at det samme må gjelde for universitetsansatte med advokatbevilling. I forlengelsen av dette har departementet funnet det riktigst å også unnta universitetsansatte fra forskriftens bestemmelser om bidrags- og regnskapsplikt.

Til kapittel 2 Sikkerhetsstillelse

I. Advokaters plikt til å sørge for sikkerhet

Etter endringene ved lov av 4. juli 1991 nr. 44 fastsetter domstoloven § 222 at den som vil utøve advokatvirksomhet i eget navn, skal stille sikkerhet som hefter for ansvar vedkommende kan pådra seg under utøvelsen av advokatvirksomheten. Etter annet ledd skal Kongen gi nærmere forskrift om sikkerhetsstillelsen. Bestemmelsene tilsvarende i stor utstrekning de regler som gjelder for sikkerhetsstillelse i forbindelse med eiendomsmegling og inkassovirksomhet.

Til § 2-1 Advokaters plikt til å stille sikkerhet

I § 2-1 slås fast at advokaten skal sørge for å stille sikkerhet i samsvar med forskriften før advokatvirksomheten settes i gang, og for at sikkerheten holdes vedlike så lenge virksomheten pågår. Tilsvarende gjelder ved autorisasjon av advokatfullmektig, jf. § 2-5 annet ledd om forhøyelse av sikkerhetens størrelse for advokat som har advokatfullmektig.

Plikten til å stille sikkerhet påhviler den enkelte advokat som i eget navn utøver advokatvirksomhet. En person som har advokatbevilling, men som er ansatt som autorisert advokatfullmektig, utøver ikke advokatvirksomhet i eget navn, og har således ikke plikt til å stille sikkerhet. Prinsipalen har derimot plikt til å forhøye sikkerheten med minst 3.000.000 kroner når vedkommende har en eller flere advokatfullmektiger autorisert for seg, jf. § 2-5 annet ledd. Plikten til å stille sikkerhet omfatter også fast ansatte advokater. Der et selskap driver advokatvirksomhet, er det den enkelte av selskapets advokater og ikke selskapet som plikter å stille sikkerhet. Reglene i domstoloven § 232 annet til fjerde ledd om den enkelte advokats personlige ansvar blir derfor også avgjørende for hvilken advokats sikkerhet som hefter for erstatningsansvar selskapet pådrar seg under advokatvirksomheten.

Etter domstoloven § 222 annet ledd annet punktum kan Kongen ved forskrift fritta advokater som er ansatt i stat eller kommune og som bare utfører oppdrag for sin arbeidsgiver, fra plikten til å stille sikkerhet. Slikt unntak gjøres i tredje ledd, idet den nødvendige sikkerhet her vil ligge i statens og kommunenes arbeidsgiveransvar. Dersom den offentlig ansatte advokaten ønsker å utføre enkelte oppdrag for andre enn arbeidsgiveren, inntreer plikten til sikkerhetsstillelse.

Til § 2-2 Sikkerhetens form

Etter § 2-2 første ledd stilles sikkerheten ved at sikkerhetsstilleren, jf. nedenfor, påtar seg å innestå for advokatens ansvar etter reglene i forskriften, dvs. det ansvar sikkerheten skal dekke, jf. § 2-3, innenfor et tilstrekkelig beløp, jf. § 2-5, på enkelte nærmere vilkår, jf. § 2-6. Sikkerheten er først stillet når det hos Tilsynsrådet for advokatvirksomhet er deponert en erklæring fra sikkerhetsstilleren om at denne påtar seg en slik forpliktelse. Det kan i erklæringen i stedet for et angitt beløp som ramme, angis at sikkerhetsstilleren innestår for ansvaret innenfor den ramme som til enhver tid følger av § 2-5, eventuelt begrenset oppad til et nærmere angitt beløp. Sistnevnte mulighet kan være aktuell i det kravet til sikkerhetens størrelse etter reglene i § 2-5 kan variere over tid pga. omfanget av inkassovirksomhet m.v.

Forskriften regulerer ikke det underliggende forhold mellom sikkerhetsstilleren og advokaten, f.eks. spørsmål om premieberegning, ansvarsperiode og regress. Erklæringen fra sikkerhetsstilleren kan ikke inneholde begrensninger under henvisning til det underliggende forhold. F.eks. kan det i erklæringen ikke tas forbehold om tidsbegrensning. Sikkerhetsstillerens muligheter til å begrense sitt ansvar i tid er uttømmende regulert i § 2-6 tredje ledd.

Som sikkerhetsstiller kan brukes norsk foretak med rett til å drive finansieringsvirksomhet etter lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner § 1-4 første ledd, eller fra et tilsvarende foretak som har hovedsete i, eller er gitt tillatelse til å drive virksomhet i og er underlagt myndighetstilsyn i en annen stat som omfattes av Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS). Fordi det tidligere har vært reist tvil om skadeforsikringsselskaper kan stille sikkerheten, er det valgt en formulering som uttrykkelig nevner skadeforsikringsselskaper. Sikkerheten skal dekke advokatens erstatningsansvar. Den er derfor i utgangspunktet en ansvarsforsikring som etter forsikringsavtaleloven § 1-1 annet ledd er en form for skadeforsikring. Dette medfører dessuten at forsikringsavtaleloven del A kommer til anvendelse når sikkerheten stilles av et skadeforsikringsselskap. På den annen side kan det følge av andre regler enn forskriften her at enkelte av de andre institusjonene som er nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 1-4, ikke har adgang til å stille sikkerhet etter forskriften her. Det er et spørsmål som forskriften her ikke tar stilling til.

Forsikringsavtaleloven del A kommer ikke til anvendelse når det er andre enn et skadeforsikringsselskap som stiller sikkerheten. Bestemmelser i forskriften som tilsvarer forsikringsavtalelovens regler har derfor selvstendig betydning i de tilfelle sikkerhetsstilleren ikke er et skadeforsikringsselskap.

Erklæringen fra sikkerhetsstiller skal ikke etterlate tvil om at sikkerheten oppfyller vilkårene i forskriften. Etter annet ledd kan derfor Tilsynsrådet nekte å godta erklæringen dersom det er i tvil om den oppfyller vilkårene. F.eks. kan det være aktuelt å nekte å godta en erklæring som inneholder, eller viser til, en mengde vilkår i avtalen mellom sikkerhetsstilleren og advokaten.

Erklæringen fra sikkerhetsstiller kan gjelde flere advokater hvis det fremgår av erklæringen eller vedlegg til denne hvilke advokater den omfatter. Det må tas i betraktning at det kreves forhøyet sikkerhet av advokater som har advokatfullmektig eller som utøver inkassovirksomhet av et visst omfang, jf. § 2-5 annet og tredje ledd, jf. også fjerde ledd om krav om forhøyelse av sikkerhet i andre tilfelle. Dersom

hovederklæringen ikke dekker de forhøyelser som kan være aktuelle, må det deponeres særskilte erklæringer for forhøyelsene.

Til § 2-3 Hva sikkerheten dekker

Sikkerheten skal hefte for ansvar pådratt under utøvelsen av advokatvirksomheten. Dette innebærer at bl.a. ansvar oppstått i forbindelse med annen virksomhet advokaten eventuelt driver og ansvar som generelt skriver seg fra det å drive næringsvirksomhet, eller i forbindelse med advokatens styreverv, ikke vil være omfattet.

Sikkerheten dekker både ansvar i kontrakt og ansvar utenfor kontrakt. Den dekker både uaktsom og forsettlig skadeforvoldelse, og i prinsippet også objektivt ansvar. Når sikkerheten er stilt som en ansvarsforsikring, følger det av forsikringsavtaleloven § 7-7 annet ledd at sikkerhetsstilleren ikke kan påberope overfor skadelidte at skaden er forvoldt forsettlig. Det samme fremgår av forskriften her § 2-6 annet ledd. Når advokaten selv har voldt skaden forsettlig, vil imidlertid sikkerhetsstilleren gjennomgående ha regress mot advokaten.

Annet ledd er en nedfellelse av den tolkning av domstolloven § 222 departementet legger til grunn. Etter § 222 hefter sikkerheten for « det erstatningsansvar vedkommende kan pådra seg under utøvelsen av advokatvirksomheten ». Den naturlige tolkningen er etter departementets oppfatning at deltakeransvar for erstatningsansvar i ansvarlig selskap som nevnt i domstolloven § 232 femte ledd ikke dekkes. Etter § 232 femte ledd kan det avtales at selskapsdeltakerne ikke skal ha deltakeransvar for slikt ansvar, når minst en av selskapets advokater er solidarisk ansvarlig med selskapet etter første til fjerde ledd. Det er ikke naturlig at en advokats sikkerhet dekker deltakeransvar i selskapet for erstatningsansvar som en av selskapets øvrige advokater har pådratt selskapet og som vedkommende er solidarisk ansvarlig med selskapet for fordi det ikke er inngått avtale om ansvarsfrihet. Når en advokat selvstendig har pådratt selskapet ansvar er ikke dette ansvar pådratt ved kompanjongenes utøvelse av sin advokatvirksomhet.

Utgangspunktet er at sikkerheten hefter for erstatningsansvar advokaten pådrar seg ved utøvelsen av advokatvirksomheten. Unntak gjelder for ansvar som advokaten etter bestemmelse i lov eller i medhold av lov har stilt annen sikkerhet for. Dette følger også direkte av domstolloven § 222 første ledd tredje punktum. Som eksempel kan nevnes eiendomsmegling. Forutsetningen er at advokaten har oppfylt plikten til å stille slik annen sikkerhet. Dersom dette ikke er gjort, dekker den alminnelige sikkerheten slikt ansvar.

Sikkerheten hefter ikke for ansvar som er foreldet. Om advokatens ansvar er foreldet, beror på vanlige foreldelsesregler.

Til § 2-4 Hvilken sikkerhetstiller som svarer

§ 2-4 regulerer hvilket dekningsprinsipp som skal anvendes, bl.a. hvilken sikkerhetsstiller som svarer når advokaten over tid har hatt ulike sikkerhetsstillere. Bestemmelsen bygger i utgangspunktet på « krav fremsatt » (« claims made »)-prinsippet, jf. første ledd.

Annet ledd utdyper hva som ligger i at et krav er « fremsatt ».

Etter tredje ledd svarer advokatens siste sikkerhetsstiller dersom advokaten ikke har en sikkerhetsstiller på det tidspunkt kravet fremsettes. Dette omfatter også tilfeller der vedkommende har mistet bevillingen. Bestemmelsen medfører ikke at siste sikkerhetsstiller er ansvarlig for tap som er forårsaket etter utløpet av tremånedersperioden som etter § 2-6 tredje ledd løper fra oppsigelse eller bortfall av sikkerheten.

Fjerde ledd medfører at sikkerhetsstilleren på tidspunktet for den ansvarsbetingende handling er solidarisk ansvarlig med sikkerhetsstilleren på kravtidspunktet. Ordene « full regress » brukes for å presisere at delingsregelen i forsikringsavtaleloven § 6-3 annet ledd ikke gjelder.

Til § 2-5 Sikkerhetens størrelse

Alle advokater må uavhengig av omsetningens størrelse stille sikkerhet på minst 5.000.000 kroner.

Beløpet gjelder for hele den perioden sikkerheten er stilt. Det vil således ikke stå 5.000.000 kroner til disposisjon for krav som fremsettes eller oppstår i hvert enkelt kalenderår eller en annen nærmere bestemt tidsenhet. Derimot har man regelen i § 2-5 sjette ledd om oppfylling av sikkerheten dersom utbetaling fra sikkerhetsstilleren medfører at sikkerheten ikke lenger oppfyller kravene.

Loven åpner ikke for at advokatfullmektiger pålegges å stille egen sikkerhet. En slik ordning ville dessuten medføre problemer mht. om et tap skulle dekkes over advokatens eller fullmektigens sikkerhet. Det stilles derimot krav om tilleggssikkerhet etter § 2-5 annet ledd på 3.000.000 kroner for en advokat som har en eller flere fullmektiger autorisert for seg. Dette bør normalt være tilstrekkelig til å gi publikum en rimelig grad av beskyttelse mot tap som følge av erstatningsbetingende handlinger. Et krav om tilleggssikkerhet på 3.000.000 kroner vil medføre at en advokat med en eller flere advokatfullmektiger må stille sikkerhet på 8.000.000 kroner. I henhold til forskriftens § 2-5 fjerde ledd kan Tilsynsrådet for advokatvirksomhet i enkelttilfeller bestemme at det skal stilles høyere sikkerhet enn det som kreves etter de vanlige regler. Dette vil kunne være aktuelt dersom antallet advokatfullmektiger er uforholdsmessig stort i forhold til antallet advokater de er autorisert for. Omfanget av virksomheten og risikoen kan i slike tilfeller bli stor i forhold til den stilte sikkerhet.

Når det gjelder advokat som driver inkassovirksomhet av et visst omfang, medfører regelen i § 2-5 tredje ledd at sikkerheten vil bli på størrelse med kravene til sikkerhetsstillelse etter inkassoforskriften, som ikke gjelder for advokater. Opplysning om størrelsen på den fordringsmassen advokaten har til inndrivning, kan mest hensiktsmessig inntas i revisorerklæringen.

Når et advokatselskap driver inkassovirksomhet, skal selskapet for det enkelte inkassooppdrag utpeke en ansvarlig advokat, jf. domstolloven § 232 første ledd, jf. § 231 første ledd. Den fordringsmasse selskapet har til inndrivning må på denne måten fordeles på selskapets advokater. Det er den del som er tildelt den enkelte advokat som er avgjørende for om vedkommende plikter å stille forhøyet sikkerhet.

Kravet til sikkerhetens størrelse kan variere over tid, jf. § 2-5 tredje ledd. Dersom sikkerheten ikke lenger oppfyller kravene i tredje ledd, må advokaten sørge for at sikkerheten økes. Av praktiske årsaker er plikten til å sørge for at sikkerheten oppfyller kravene i § 2-5 tredje ledd første punktum, knyttet til størrelsen på fordringsmassen og betroede midler ved årsskiftet. Opplysninger pr. årsskiftet skal fremgå av revisorerklæringen. Fristen for å bringe sikkerheten i samsvar med kravet etter tredje ledd første punktum når det ved et årsskifte viser seg at dette kravet ikke er tilfredsstilt, er etter tredje ledd annet punktum samme frist som for innlevering av revisorerklæring, jf. § 3-10.

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet har etter fjerde ledd mulighet til i enkelttilfelle å bestemme at det skal stilles høyere sikkerhet enn det som følger av reglene i første til tredje ledd. Forhøyet sikkerhet kan bl. a. være aktuelt i tilfelle der man er kjent med at advokaten har vaklende økonomi eller spesielt stort skadepotensiale.

Etter § 2-5 femte ledd kan sikkerhetsstillers ansvar pr. oppdrag pr. skadelidte begrenses, men ikke til mindre enn 2.000.000 kroner. Bestemmelsen regulerer bare sikkerhetsstillers ansvar overfor skadelidte. Den regulerer ikke en advokats adgang til å avtale ansvarsbegrensninger med den enkelte klient. Dersom advokaten gyldig har begrenset sitt ansvar overfor skadelidte ved avtale, vil denne avtalte ansvarsbegrensningen også kunne påberopes av sikkerhetsstilleren, jf. § 2-6 annet ledd.

Sikkerhetsstilleren hefter for det beløp som er angitt i den erklæringen som er deponert hos Tilsynsrådet for advokatvirksomhet. Betaler sikkerhetsstilleren erstatning til en skadelidte, reduseres ansvaret overfor andre skadelidte tilsvarende dersom sikkerhetsstilleren varsler Tilsynsrådet for advokatvirksomhet om utbetalingen, jf. § 2-6 fjerde ledd. Dette kan føre til at sikkerheten ikke lenger tilfredsstiller kravene i § 2-5 første til fjerde ledd. Advokaten må da sørge for at sikkerheten igjen bringes i samsvar med forskriftens krav, jf. § 2-5 sjette ledd. Forskriften pålegger ikke sikkerhetsstilleren å fylle opp sikkerheten, men dette vil kunne følge av det underliggende forhold. Det er satt en frist på en måned for å bringe sikkerheten i samsvar med kravene igjen etter at utbetaling fra sikkerhetsstilleren har redusert sikkerheten. Fristen regnes fra varslingsstidspunktet, jf. ovenfor, dvs. fra det tidspunkt sikkerheten ikke lenger oppfyller kravene. Tilsynsrådet har etter § 2-5 sjette ledd siste punktum mulighet til å fastsette kortere eller lengre frist.

Dersom sikkerheten ikke er tilstrekkelig til å dekke samtlige erstatningskrav, må sikkerhetsstilleren foreta en forholdsmessig fordeling mellom de skadelidte. Det vises til omtalen av denne problemstillingen i NOU 1987:24 Lov om avtaler om skadeforsikring s. 150.

Til § 2-6 Nærmere krav til sikkerheten

§ 2-6 fastsetter de nærmere krav sikkerheten må oppfylle. Etter første ledd skal de skadelidte ha adgang til å kreve sikkerhetsstilleren direkte, uten først å rette krav mot advokaten.

Av annet ledd følger at sikkerhetsstilleren ikke skal kunne påberope seg innsigelser fra det underliggende forhold mellom sikkerhetsstilleren og advokaten, f.eks. manglende premiebetaling.

Videre skal sikkerhetsstilleren ikke kunne påberope seg at sikkerheten er oppsagt eller bortfalt på annen måte før tre måneder etter at Tilsynsrådet for advokatvirksomhet har fått melding om det, jf. tredje ledd. Sikkerhetsstilleren vil således hefte for ansvar advokaten pådrar seg helt frem til utløpet av tre måneders perioden. Regelen gjør det mulig for Tilsynsrådet å påse at advokaten sørger for ny sikkerhet eller avvikler sin virksomhet før den tidligere sikkerhet opphører å virke. Dersom advokaten sørger for å stille ny sikkerhet før utløpet av tremånedersperioden, blir oppsigelsen eller bortfallet av den tidligere sikkerheten virksomt fra det tidspunktet ny sikkerhet er stilt, slik at man ikke har en dobbeltdekning frem til utløpet av tremånedersperioden.

Fjerde ledd bestemmer at sikkerhetsstilleren ikke kan påberope overfor skadelidte at det er foretatt utbetalinger med mindre Tilsynsrådet for advokatvirksomhet er varslet om utbetalingen senest samtidig som den ble foretatt. Bestemmelsen sikrer at Tilsynsrådet for advokatvirksomhet varsles i de tilfeller det må påse at advokaten på ny bringer sikkerheten i samsvar med forskriften, jf. § 2-5 sjette ledd.

Sikkerhetens størrelse kan variere over tid, jf. § 2-5. I forhold til den enkelte skadelidte er det i utgangspunktet sikkerhetens størrelse på det tidspunkt vedkommende fremsetter sitt erstatningskrav, som er avgjørende dersom sikkerheten ikke gir full dekning. § 2-6 siste ledd regulerer den situasjon at sikkerhetsstiller påberoper seg sikkerhetens størrelse overfor flere skadelidte. Det vises i denne sammenheng til merknadene til inkassoforskriften § 3-5 i foredraget til inkassoforskriften hvor tilsvarende spørsmål er utdypet. Foredraget er inntatt i departementets rundskriv G-106/89 om inkassoloven og inkassoforskriften.

II. Plikt for andre enn advokater til å stille sikkerhet

Bestemmelsene i avsnitt II inneholder regler om sikkerhetsstillelse for personer som på vegne av advokatselskaper utøver slik virksomhet som advokatbevilling gir rett til å drive, men i medhold av annet en advokatbevilling (§ 2-7), og om sikkerhetsstillelse for andre enn advokater som har adgang til å drive visse former for rettshjelpvirksomhet (§ 2-8). Reglene i § 2-1 til § 2-6 gjelder som utgangspunkt tilsvarende for disse så langt de passer.

Til § 2-7 Plikt til å stille sikkerhet for andre som utøver viss virksomhet på vegne av et advokatselskap

Domstoloven § 231 til § 233 inneholder regler om organisering av advokatvirksomhet. Advokatvirksomhet er i § 231 første ledd annet punktum definert som virksomhet som en advokatbevilling gir innehaveren rett til å drive. Unntatt er slik virksomhet når den drives i medhold av annet enn advokatbevilling, jf. tredje punktum. Som eksempel kan nevnes rettshjelp på skatterettens område som statsautoriserte og registrerte revisorer yter, jf. domstoloven ny § 218 annet ledd nr. 2. I henhold til § 231 femte ledd første punktum kan bare advokater utøve slik

virksomhet som nevnt i første ledd annet punktum (dvs. virksomhet som en advokatbevilling gir rett til å utøve) på vegne av selskaper som driver advokatvirksomhet. I henhold til femte ledd annet punktum kan imidlertid slik virksomhet som advokatbevilling gir rett til å drive, utøves på selskapets vegne også av annen person dersom vedkommende har adgang til det i medhold av annet enn advokatbevilling. Et vilkår for dette er at vedkommende har stilt sikkerhet for det ansvar denne kan pådra seg etter § 232 sjuende, jf. annet ledd. Dersom vedkommende er utpekt som ansvarlig for et oppdrag vil denne være solidarisk ansvarlig med selskapet for erstatningsansvar som selskapet pådrar seg i forbindelse med oppdraget. I § 231 femte ledd tredje punktum er fastsatt at Kongen gir nærmere forskrift om sikkerhetsstillelsen. Bestemmelser om slik sikkerhetsstillelse er fastsatt i § 2-7. Vedkommende skal stille sikkerhet etter de samme regler som advokater. Sikkerheten skal være på minst 5 000 000 kroner. For å unngå et dobbelt krav til sikkerhetsstillelse der det allerede er stilt tilfredsstillende sikkerhet, skal vedkommende ikke behøve å stille egen sikkerhet etter disse regler dersom vedkommende har stilt sikkerhet etter annet lovbestemt krav og denne sikkerheten dekker erstatningskrav vedkommende pådrar seg under utøvelse av virksomhet på vegne av advokatselskapet. Et vilkår for dette er at sikkerheten er på minst 5 000 000 kroner og at den tilfredsstiller kravene som er fastsatt i § 2-6.

Til § 2-8 Plikt for andre rettshjelpere enn advokater til å stille sikkerhet

I henhold til domstolloven § 219 første ledd første punktum kan Kongen bestemme at den som vil yte rettshjelp etter § 218 annet ledd nr. 1, 3, 4 og 5 skal stille sikkerhet for erstatningsansvar vedkommende kan pådra seg under utøvelsen av rettshjelpvirksomheten. De grupper dette omfatter er juridiske kandidater uten advokatbevilling, personer med tilfredsstillende utdanning innen spesielle rettsområder som har fått tillatelse til å yte rettshjelp på vedkommende område, lensmenn og utenlandske advokater med individuell tillatelse til å yte rettshjelp i fremmed eller internasjonal rett i Norge. Når det gjelder lensmenns rettshjelpvirksomhet er det bare bivirksomhet som omfattes av forskriften, ikke den rettshjelp lensmenn yter som en del av tjenesten.

Justiskomiteén har i Innst.O.nr.50 (1990-91) s. 5 uttalt at det må stilles samme krav til sikkerhetsstillelse overfor dem som skal drive rettshjelpvirksomhet av et visst omfang, som overfor advokater. Etter § 219 annet ledd gir Kongen nærmere regler om sikkerhetsstillelsen. Etter § 2-8 skal den som vil drive slik virksomhet stille sikkerhet etter de samme regler som gjelder for advokater, dog slik at sikkerhetens størrelse er begrenset til minst 3.000.000 kroner.

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet ivaretar administrasjonen av sikkerhetsstillelsen også etter § 2-8.

Til § 2-9 Plikt for sakførere til å stille sikkerhet

Ved lov 4. desember 1964 nr. 2 om endringer i rettergangslovgivningen m.m. ble ordningen med sakførertillatelse og overrettssakførererklæring avløst av ordningen med advokatbevilling. Overrettssakførere fikk rett til å kalle seg advokat. Sakførere har etter endringslovens overgangsbestemmelser rett til å drive «

rettshjelpvirksomhet og meklervirksomhet og opptre ved rettene etter de regler som hittil har gjeldt ».

Etter departementets oppfatning har sakførere plikt å stille sikkerhet, jf. domstolloven § 222 om sikkerhetsstillelse for advokater sett i sammenheng med nevnte overgangsbestemmelse. Det er således i § 2-9 gitt en egen bestemmelse som klargjør hvilket krav til sikkerhetsstillelse som gjelder for sakførere. Sakførere skal stille sikkerhet etter de samme regler og med de samme beløp som advokater idet sakførere kan utøve rettshjelpvirksomhet, inkassovirksomhet og opptre for herreds- og byrett.

III. Sikkerhetsstillerens opplysningsplikt overfor Tilsynsrådet

Avsnitt III regulerer sikkerhetsstillers opplysningsplikt og Tilsynsrådets rett til å kreve opplysninger fra sikkerhetsstiller. Reglene er nye i forhold til tidligere forskrift om sikkerhetsstillelse for advokater m. fl.

Til § 2-10 Sikkerhetsstillerens opplysningsplikt

Det er av avgjørende betydning at Tilsynsrådet så raskt som mulig blir kjent med disiplinær- eller tilsynsmessig karakter. Det antas likevel ikke nødvendig å pålegge sikkerhetsstiller plikt til å gi opplysninger om meldte skadetilfelle allerede idet skademeldingen mottas av selskapet - med mindre de allerede på dette tidspunkt ser at saken er av en slik karakter at Tilsynsrådet skal orienteres. De saker det her er tale om vil alle være av alvorlig karakter.

Opplysningsplikten omfatter forutsetningsvis kun skadetilfelle som behandles under noens sikkerhetsstillelse. Det er her ikke avgjørende hvorvidt en eventuell utbetaling vil redusere sikkerhetens størrelse eller ikke. Det avgjørende er om saken faller inn under sikkerhetsstillelsens dekningsområde.

Til § 2-11 Tilsynsrådets rett til å kreve opplysninger

Tilsynsrådets og sikkerhetsstillers kjennskap til advokaters og rettshjelperes virksomhet kan være svært forskjellig. Tilsynsrådet må derfor kunne be sikkerhetsstiller om opplysninger, jf. domstolloven § 219 første ledd og § 222 tredje ledd.

Om bakgrunnen for at Tilsynsrådet bare « når det har oppstått et forhold av disiplinær- eller tilsynsmessig karakter » kan kreve opplysninger, vises det til Innst.O.nr.64 side 5, der det heter: « Komitéen mener at det bør settes krav om at det allerede skal være oppstått et forhold av disiplinær- eller tilsynsmessig karakter før det innhentes tilleggsopplysninger fra sikkerhetsstiller. Det må tas nødvendig hensyn til advokaters rettssikkerhet i forskriftene, slik at det kreves en konkret foranledning for at opplysninger skal gis ut. Antallet skader og skadeårsaker som f. eks. formuesforbrytelser må etter komitéens mening være avgjørende når meropplysninger skal kunne kreves ».

Tilsynsrådets taushetsplikt antas normalt å være til hinder for at foranledningen for Tilsynsrådets forespørsel oppgis. Henvendelsene til sikkerhetsstiller må følgelig kunne fremsettes uten begrunnelse fra Tilsynsrådets side.

Til kapittel 4 Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Tilsynsrådet for advokatvirksomhet erstattet ved lovendring 4. juli 1991 nr. 44 Advokatenes erstatningsfond for så vidt gjelder tilsyn med advokatvirksomhet.

Reglene om fondets administrasjon og virksomhet erstattes derfor av i stor utstrekning tilsvarende regler om Tilsynsrådet. Tilsynsrådet har også oppgaver i forbindelse med advokaters sikkerhetsstillelse. Denne ordningen avløste ordningen med erstatningsutbetalinger fra fondet. Fondet vil imidlertid fortsatt bestå ved siden av Tilsynsrådet i en overgangsperiode. Reglene om fondets administrasjon og reglene om behandling av erstatningssøknadene vil derfor gjelde parallelt med de nye reglene inntil fondet avvikles, jf. § 13-3.

Til § 4-1 Tilsynsrådets organisering

Bestemmelsen tilsvarende delvis § 10 i forskrift 18. desember 1992 nr. 1091 slik den lød før. Det er i samsvar med det som ble uttalt i Ot.prp.nr.39 (1994-95) side 16, fastsatt spesielle kvalifikasjonskrav for to av Tilsynsrådets tre medlemmer, jf. domstoloven § 225 annet ledd. For det tredje styremedlemmet fremgår det av proposisjonen at det er en tilstrekkelig forutsetning for oppnevning at vedkommende nyter allmenn tillit. Ved oppnevningen av Tilsynsrådets tredje styremedlem kan det også tillegges vekt om vedkommende er opptatt av advokat- og rettshjelpvirksomhet i et samfunnsmessig perspektiv.

Tredje ledd løsriver Tilsynsrådets sekretariat fra Den Norske Advokatforening, samtidig som det bestemmes at sekretariatet også skal ivareta sekretariatsfunksjonen for Advokatbevillingsnemnden og stå for innkreving av bidrag til Disiplinærnemnden for advokater. Det vil være en særlig oppgave for Tilsynsrådets daglige leder å påse at Tilsynsrådets økonomiforvaltning er forsvarlig.

Til § 4-1 første ledd (etter endring av 30. juni 2000 nr. 654)

Varamedlemmene opptrer i numerisk rekkefølge. Disse kan derfor opptre som vararepresentant for samtlige styremedlemmer. Dagens ordning med personlige varamedlemmer har vist seg å skape praktiske problemer bl.a. der det under et møte viser seg at ett av styremedlemmene er inhabil.

Til § 4-2 Tilsynsrådets virksomhet

Forvaltnings- og offentlighetslovens regler vil gjelde for Tilsynsrådets virksomhet, likevel slik at domstoloven § 225 fjerde ledd uttrykkelig regulerer hvilke av Tilsynsrådets avgjørelser som kan påklages.

Til § 4-3 Finansieringen av Tilsynsrådet

Tilsynsrådets virksomhet finansieres ved bidrag fra de praktiserende advokater, jf. domstoloven § 225 femte ledd og denne forskrift § 4-3. Bestemmelsen gjelder plikt til å betale bidrag til Tilsynsrådet og finansiering av Tilsynsrådets virksomhet. Bestemmelsens innhold bygger på forskrift 18. desember 1992 nr. 1091 § 11, § 12 og § 13.

Første ledd pålegger advokater og de rettshjelpere som er underlagt Tilsynsrådets tilsynsområde plikt til å betale årlige bidrag til Tilsynsrådet. Bestemmelsen gir videre Tilsynsrådet fullmakt til å kunne bestemme at også selskaper som driver annen advokatvirksomhet enn nevnt i domstoloven § 233 første ledd bokstav a skal betale bidrag. Bestemmelsen innebærer ingen realitetsendring i forhold til regelen i dagens advokatforskrift § 12 annet ledd. Det nye ved bestemmelsen er at fullmakten tilligger Tilsynsrådet i stedet for Justisdepartementet. Departementet forutsetter imidlertid at det inntil videre ikke vil være behov for Tilsynsrådet å benytte seg av denne fullmakten. Bestemmelsen om rettshjelperes bidragsplikt er ny. Tilsynsrådets oppgaver i forhold til rettshjelperne har hittil vært begrenset til å gjelde kontroll med deres sikkerhetsstillelse. Dette forutsettes imidlertid å bli vesentlig endret. Tilsynsrådet vil for eksempel for fremtiden behandle alle søknader om rett til å drive rettshjelpvirksomhet i medhold av domstoloven § 218 annet ledd nr. 3 og 5, samt motta meldinger fra juridiske kandidater om oppstart av rettshjelpvirksomhet, jf. § 218 annet ledd nr. 1. Videre nevnes også rettshjelperes eventuelle plikt til å sende inn revisorerklæring m.v. til Tilsynsrådet og Tilsynsrådets gjennomgang og kontroll av disse. Det vil ikke være rimelig at Tilsynsrådets tilsyn og kontroll med rettshjelperne også for fremtiden skal betales av landets praktiserende advokater, og det foreslås således innført plikt til å betale bidrag også for dem.

Sanksjonen ved fristoversittelse, inntatt i bestemmelsens annet ledd siste punktum, er opprettholdt som i dag. Dette anses å være et nødvendig virkemiddel for at Tilsynsrådet skal kunne håndheve en effektiv etterlevelse av de fastsatte frister. Det er påkrevet at fristene etterleveres, bl.a. av hensyn til Tilsynsrådets mulighet til på forsvarlig vis å kunne foreta den kontroll av de innkomne revisorerklæringer med vedlegg som reglene forutsetter.

Til § 4-4 Tilsynsrådets kontroll med advokaters og andre rettshjelperes sikkerhetsstillelse

Tilsynsrådet vil ha kontrollopgaver i forbindelse med advokaters sikkerhetsstillelse i henhold til domstoloven § 225, jf. kapittel 2 i denne forskriften. Sikkerhetserklæringene skal deponeres hos rådet, som skal kontrollere at disse oppfyller vilkårene. Rådet skal også underrettes om oppsigelse av sikkerheten, om utbetaling fra sikkerheten osv. og påse at advokaten sørger for å oppfylle vilkårene igjen dersom utbetaling eller økning i fordringsmasse til inndrivning har medført at sikkerheten ikke lenger fyller kravene. Rådet vil også ha kompetanse til å skjerpe kravet til sikkerhetens størrelse, forlenge eller forkorte frister for å bringe sikkerheten i samsvar med kravene osv, jf. § 2-5 fjerde ledd.

Tilsynsrådet vil ha tilsvarende oppgaver også i forbindelse med andre rettshjelperes sikkerhetsstillelse etter forskrift i medhold av domstoloven § 219, og sikkerhetsstillelse etter domstoloven § 231 femte ledd, jf. forskriften § 2-7 til § 2-9.

Etter annet ledd skal Tilsynsrådet underrette Advokatbevillingsnemnden om forhold i forbindelse med plikten til å stille sikkerhet som kan gi grunn til administrative eller strafferettslige tiltak mot en advokat eller andre rettshjelpere med plikt til å stille sikkerhet. Overtredelse av plikten til å stille sikkerhet kan føre til tilbakekallelse av advokatbevilling, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 2, og til strafferettslige tiltak, jf. § 234 annet ledd bokstav a. For annen rettshjelper kan overtredelse av bestemmelse om sikkerhetsstillelse i medhold av domstoloven § 219 første ledd medføre nedleggelse av forbud mot å utøve virksomhet etter domstoloven § 218 annet ledd nr. 1 eller tilbakekallelse av tillatelse etter § 218 annet ledd nr. 3 og 5, jf. § 219 tredje ledd. Straffebestemmelsen i § 234 omfatter også overtredelse av bestemmelse om sikkerhetsstillelse i medhold av § 219 første ledd.

Til § 4-5 Tilsynsrådets kontroll med advokatvirksomhet

Tilsynsrådet er tillagt kontroll med advokatvirksomhet. For at Tilsynsrådet skal kunne utføre sine oppgaver, har enhver advokat plikt til å gi de opplysninger som er nødvendige for Tilsynsrådet.

Til § 4-5 første ledd (etter endring av 30. juni 2000 nr. 654)

For at Tilsynsrådet skal kunne ivareta sin kontrollfunksjon på en tilfredsstillende måte, er Tilsynsrådet gitt kompetanse til å kontrollere om en advokat har optrådt i strid med regler gitt i eller i medhold av domstoloven eller annen lov. Endringen er en følge av endring av domstoloven § 225 tredje ledd ved lov av 28. april 2000 nr. 34, jf. nærmere Ot.prp.nr.3 (1999-2000) punkt 7.3 om den saklige avgrensningen av Tilsynsrådets tilsynsfunksjon. Forskriften nevner i dag at Tilsynsrådet har myndighet til å kontrollere at advokatvirksomhet drives i samsvar med god advokatskikk. Dette fanges opp av den nye utformingen i og med at kravet om god advokatskikk er fastsatt i domstoloven § 224.

Til § 4-6 Tilsynsrådets revisors kompetanse

Første og tredje ledd tilsvarer delvis tidligere gjeldende regler på området, men er endret slik at det går frem at Tilsynsrådets revisor kan kreve opplysninger uten at det nødvendigvis foreligger beslutning om bokettersyn.

I tillegg til regnskapet for advokatvirksomheten, skal rådets revisor også ha innsyn i andre regnskaper advokaten fører. Dette gjelder også regnskap for eiendomsmeglingsforetak hvor advokaten er faglig leder. Bakgrunnen for disse reglene er at adgang kun til regnskapet for advokatvirksomheten vil gi en utilstrekkelig oversikt over totalsituasjonen. Det vil i en del tilfelle være nær tilknytning mellom advokatvirksomheten og et eiendomsmeglingsforetak som advokaten er faglig leder for.

I annet ledd er det også tatt med en bestemmelse om innsyn i advokatens privatøkonomi. Som nevnt i kommentarene til § 3-1 skal advokatens privatøkonomi etter regnskapslovens system holdes utenfor næringsregnskapet. Advokatens privatøkonomi kan imidlertid være av interesse for totalsituasjonen. Det antas

imidlertid at det kun i unntakstilfelle vil være aktuelt å granske advokaters økonomi i sin helhet.

Til § 4-7 Tilsynsrådets adgang til å la avholde bokettersyn

Bestemmelsen regulerer bokettersynstilfellene, og gir regler om dekning av utgifter som påløper i forbindelse med et avholdt bokettersyn.

Til § 4-8 Rapportering av forhold vedrørende en advokats virksomhet

Første ledd er endret i forhold til gjeldende forskrift slik at Tilsynsrådet heretter skal rapportere til Advokatbevillingsnemnden.

Etter annet ledd skal Kredittilsynet underrettes om forhold vedrørende en revisor som åpenbart kan gi grunn til administrative eller strafferettslige tiltak mot revisoren.

Tredje ledd er nytt i forhold til gjeldende forskrift. Det åpnes her mulighet for Tilsynsrådet til å informere den aktuelle skifterett om forhold som kan medføre administrative eller strafferettslige tiltak mot en advokat i tilknytning til hans oppdrag som bostyrer.

Et nytt fjerde ledd presiserer muligheten for Tilsynsrådet til å gi nødvendig informasjon til Disiplinærnemnden og Advokatbevillingsnemnden.

Til § 4-9 Advokatbevillingsnemndens krav på opplysninger fra Tilsynsrådet

Bestemmelsen tilsvarende tidligere gjeldende regelverk. Bestemmelsens annet punktum presiserer at Advokatbevillingsnemnden kan kreve utlevert de vedlegg som følger revisorerklæringen.

Til § 4-10 Oppbevaring av advokatvirksomhetens klientarkiv (tilføyd etter endring av 30. juni 2000 nr. 654)

Det har i praksis vist seg at det er behov for oppbevaring/makulering av klientarkiv i tilfelle hvor advokaten uten forvaltning etter kapittel 7 selv har avsluttet sin virksomhet, men klientarkivet ikke oppbevares på en betryggende måte.

Til kapittel 5 Disiplinærnemnden for advokater

Til § 5-1 Disiplinærnemndens organisasjon

Første ledd gjelder Disiplinærnemndens organisasjon og sammensetning. Bestemmelsen tilsvarende domstoloven § 227 første ledd og inntas i forskriften for oversiktens skyld.

Disiplinærnemndens leder bør være en dommer som tilfredsstillende de krav som stilles til en høyesterettsdommer eller lagmann, jf. domstoloven § 54 første ledd. Siden nemnden også skal behandle klager mellom advokater bør lederen for nemnden om mulig også ha erfaring fra arbeid som advokat. Når det gjelder nemndens advokatmedlemmer skal det innhentes forslag fra Advokatforeningen.

Også de to øvrige medlemmene bør være jurister, jf. Innst.O.nr.64 (1994-1995) side 3 der Justiskomiteén uttaler at den « vil peke på at det kan være en fordel om Disiplinærnemndens to representanter for hhv. forbruker- og næringsinteresser har juridisk utdannelse ». Det bør stilles tilsvarende krav til alle de personlige varamedlemmene. Disiplinærnemndens medlemmer og varamedlemmer oppnevnes av Kongen.

Funksjonstiden for medlemmene og varamedlemmene er satt til 2 år, med adgang til gjenoppnevning hver gang for ytterligere 2 år. Godtgjørelsen betales av Disiplinærnemndens egne midler.

Om taushetsplikt for nemndens medlemmer og andre som utfører arbeid eller tjeneste for nemnden, gjelder forvaltningsloven § 13 - 13 e. At det i domstolloven § 227 annet ledd kun vises til forvaltningsloven § 13, må skyldes en inkurie.

Nemndens sekretariatsfunksjon skal ivaretas av Advokatforeningen. Foreningen skal således føre Disiplinærnemndens regnskap samt forestå utarbeidelse og oversendelse av nemndens årsmelding og regnskap til departementet.

Tilsynsrådets sekretariat skal forestå innkrevingen av bidrag til Disiplinærnemnden.

Til § 5-2 Finansieringen av Disiplinærnemnden

Disiplinærnemnden skal finansieres ved bidrag fra alle landets praktiserende advokater, jf. domstolloven § 227 sjette ledd. Inn under det som bidraget skal dekke går vederlag til Advokatforeningen for sekretariatsfunksjonen. Tilsynsrådets sekretariat skal forestå innkrevingen av bidragene.

Til § 5-3 Disiplinærnemndens oppgaver

Disiplinærnemnden er et fritt, uavhengig og sentralt organ for behandling av klager på alle advokater. Første ledd svarer til domstolloven § 227 tredje ledd, jf. forutsetningsvis også fjerde ledd.

Etter annet ledd skal Disiplinærnemnden kreve at klage på advokat som er medlem av Den Norske Advokatforening først behandles av Advokatforeningens regionale disiplinærorganer, jf. domstolloven § 227 femte ledd. Dersom klagen ikke er ferdigbehandlet innen 6 måneder og dette ikke skyldes klagers eget forhold eller sakens art, kan klager kreve saken behandlet direkte i Disiplinærnemnden.

En advokat som ikke er medlem av Advokatforeningen kan på frivillig grunnlag la en klagesak mot vedkommende bli behandlet av Advokatforeningens regionale klageorgan på tilsvarende måte som Advokatforeningens egne medlemmer. Dersom advokaten ikke ønsker saken behandlet av Advokatforeningens regionale organ, må klagen bringes inn for Disiplinærnemnden som første og eneste instans.

Bestemmelsen avgrensner klageadgangen mot saker hvor samme spørsmål som klagen tar opp også er innbrakt for domstolene. Begrensning i klageadgangen etter §

5-3 er ikke til hinder for at Disiplinærnemnden av eget tiltak kan ta opp saker til behandling.

Avgjørelser fra Advokatforeningens regionale organer kan bringes inn for Disiplinærnemnden for behandling. Dersom Disiplinærnemnden treffer ny avgjørelse i saken, faller en avgjørelse fra Advokatforeningens regionale disiplinærorgan bort i den utstrekning foreningens vedtekter tilsier det. Disiplinærnemnden blir således i realiteten klageinstans for avgjørelser truffet av Advokatforeningens regionale klageorganer.

Til endring av 30. juni 2000 nr. 654 i § 5-3 første ledd nytt annet punktum

Endringen er en følge av endringen i domstolloven § 227 ved lov av 28. april 2000 nr. 34. Bestemmelsen innebærer at klienten i slike tilfelle som nevnt i § 5-3 første ledd nytt annet punktum kan bringe saken inn for Disiplinærnemnden som klagesak og dermed oppnå tvangsgrunnlag for sitt krav. Det er tilstrekkelig at nemnden begrenser sin realitetsbehandling til klagen over at tilbakebetaling ikke har funnet sted.

Til § 5-4 Formelle krav

Bestemmelsen regulerer de formelle krav i forbindelse med klager til Disiplinærnemnden. Klage på en advokat må fremsettes skriftlig, og innen nærmere angitte frister. Det er gitt forskjellige frister alt etter om det gjelder klage som bringes direkte inn for Disiplinærnemnden eller om saken gjelder klage på avgjørelse fra Advokatforeningens regionale disiplinærorganer. Sistnevnte frist tilsvarer den alminnelige klagefristen i forvaltningsloven.

Siste frist for fremsettelse av klage til Disiplinærnemnden er 3 år etter at parten ble kjent med avgjørelsen som ønskes innbragt eller ble kjent med eller burde ha blitt kjent med det forholdet klagen bygger på.

Til § 5-5 Lederens kompetanse til å avgjøre saker m.m.

Den samlede nemnd skal som hovedregel treffe de avgjørelser som avslutter en sak. Nemnden avgjør selv hvorvidt avgjørelsen skal treffes i møte hvor alle nemndsmedlemmene er samlet eller etter sirkulasjon. Antakelig bør nemnden basere seg på at utkast til avgjørelser skrives av medlemmene selv etter tur. Dette må man ha for øyet ved oppnevningen.

Saker om avvisning etter § 5-3 og § 5-4 og klager som åpenbart er grunnløse kan nemndens leder avgjøre alene. Spesielt når det gjelder klager på motpartens advokat, er det en kjennsgjerning at en part ofte vil være uenig i og misfornøyd med måten denne har utført oppdraget på. Dette følger av selve motpartskonstellasjonen og at klageren ofte har misforstått advokatens plikt til å ivareta egen klients interesser. Dersom det er åpenbart at en advokaten har utført et oppdrag innenfor rammen av ordinær ivaretagelse av egen klients interesser, vil klage på advokaten kunne avvises av nemndas leder.

Habilitetsreglene i domstoloven § 106 og § 108 gjelder for nemndens medlemmer i den enkelte sak, jf. domstoloven § 227 annet ledd. Nemnden avgjør selv spørsmål om medlemmenes habilitet.

Til § 5-6 Sakens opplysning

Nemnden avgjør selv i hvilken utstrekning det er påkrevet med saksforberedelse, og bestemmer selv hvilke frister partene skal ha til å svare på henvendelser og fremskaffe opplysninger, m.m. Nemnden har adgang til å fastsette interne regler for innhentelse av opplysninger og behandling av klagesaker. Nemnden bestemmer selv i hvilken utstrekning dens leder, et av medlemmene eller sekretariatet skal forestå saksforberedelsen.

Det presiseres at hovedregelen er skriftlig saksbehandling, men i første ledd annet punktum er det åpnet for at nemnden allikevel kan beslutte at det skal avholdes møte med partene for muntlig behandling og bevisførsel, dersom sakens art eller andre forhold tilsier det. Det er grenser for hvor omfattende behandling nemnden kan tillate i den enkelte sak. Det kan derfor tenkes tilfeller hvor nemnden må avgjøre saken på det foreliggende grunnlag, eventuelt ved å falle tilbake på bevisbyrdebetraktninger.

Det vil i de fleste tilfeller være en forutsetning for sakens opplysning at den innklagede advokat gir de opplysninger om sin advokatvirksomhet som Disiplinærnemnden finner påkrevet i forbindelse med behandlingen av klager på advokaten. Unnlattelse av å gi opplysninger som anmodet til Disiplinærnemnden kan medføre innrapportering til Advokatbevillingsnemnden, jf. domstoloven § 230 første ledd nr. 4. Bestemmelsen gir Advokatbevillingsnemnden hjemmel til å tilbakekalle en advokats bevilling dersom vedkommende unnlater å gi tilfredsstillende forklaring om forhold som vedrører advokatvirksomheten når vedkommende blir bedt om å gi slik forklaring.

Til § 5-7 Avgjørelsens form

Bestemmelsen gir regler om avgjørelsens form. Dersom Disiplinærnemnden treffer avgjørelse hvor advokaten meddeles en reaksjon, skal det klart fremgå om advokaten meddeles irrettesettelse eller advarsel, jf. domstoloven § 227 tredje ledd. Dersom advokaten pålegges å tilbakebetale for høyt salær eller betale klagers saksomkostninger for nemnden skal foruten beløpets størrelse også oppfyllelsesfrist og eventuelt krav på renter med rentesats, beregningsgrunnlag og fra hvilket tidspunkt renten skal beregnes, klart fremgå slik at avgjørelsen gir et hensiktsmessig tvangsgrunnlag for utlegg, jf. domstoloven § 227 fjerde ledd.

Til endring av 30. juni 2000 nr. 654 i § 5-7 annet punktum

Endringen er en følge av endringer i domstoloven § 227 tredje ledd ved lov av 28. april 2000 nr. 34. Den nye utformingen av § 5-7 annet punktum gjør det klart at Disiplinærnemnden kan meddele kritikk uten samtidig å meddele en irrettesettelse eller advarsel.

Til § 5-9 Disiplinærnemndens rapporteringsplikt

For at tilsynsorganene skal kunne utføre sine pålagte oppgaver forutsettes det at de i en viss utstrekning mottar informasjon fra hverandre. § 5-9 gir blant annet regler om når Disiplinærnemnden plikter å gi opplysninger til de øvrige disiplinærorganene.

Forvaltningslovens regler om taushetsplikt gjelder for Disiplinærnemndens medlemmer og andre som utfører arbeid for nemnden, jf. domstolloven § 227 annet ledd annet punktum. Bestemmelsen er imidlertid ikke til hinder for at det gis regler om rapporteringsplikt overfor Tilsynsrådet, jf. § 227 femte ledd tredje punktum.

Til § 5-10 Publikasjon av Disiplinærnemndens avgjørelser

Bestemmelsen presiserer at forvaltningsloven § 13 om taushetsplikt ikke er til hinder for publikasjon av anonymiserte avgjørelser i Advokatforeningens utgivelser eller i andre lignende samlinger. For nemnden vil det være en naturlig del av virksomheten å bidra til publiseringen ved å utarbeide anonymiserte og eventuelt forkortede versjoner av de av deres avgjørelser som det er aktuelt å publisere.

0 Merknader til § 5-8 fjernet etter anmodning fra Justisdepartementet 15 jan 2008.

Til kapittel 6 Advokatbevillingsnemnden

Til § 6-1 Advokatbevillingsnemndens organisasjon (etter endring av 30. juni 2000 nr. 654)

Første ledd angir nemndens sammensetning. Bestemmelsen tilsvarer domstolloven § 226 første ledd, og er inntatt for oversiktens skyld. Lederen av Advokatbevillingsnemnden skal være dommer. Det annet medlem skal være praktiserende advokat. Det stilles ikke særlige kvalifikasjonskrav til det tredje medlem. Det tredje medlem kan f.eks. være en representant fra det rettssøkende publikum. Nemndens tre medlemmer er uten tilknytning til Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden. Ved en slik sammensetning unngår man habilitetsproblemer. Endringen er en følge av endring av domstolloven § 226 første ledd ved lov 28. april 2000 nr. 34.

Av § 6-1 annet ledd første punktum fremgår at funksjonstiden for medlemmene og deres varamedlemmer er to år med adgang til gjenoppnevning hver gang for ytterligere to år. Annet punktum tilsvarer dagens annet punktum.

Nemndens sekretariatsfunksjon vil bli utført av Tilsynsrådet, jf. tredje ledd første punktum. Regnskap og melding om nemndens virksomhet sendes hvert år til Justisdepartementet.

Til § 6-2 Advokatbevillingsnemndens virksomhet og kompetanse

Nemnden vil være klageinstans for avgjørelser truffet av Tilsynsrådet som nevnt i domstolloven § 225 fjerde ledd, jf. § 226 annet ledd tredje punktum, og som er til ugunst for den det retter seg mot. Dette gjelder følgende avgjørelser:

- a. utstedelse av advokatbevilling,

- b. utstedelse av erklæring vedrørende prøven for Høyesterett,
- c. autorisasjon av advokatfullmektig,
- d. tillatelse til særskilt organisering av advokatvirksomhet,
- e. forvaltning av advokatvirksomhet,
- f. tillatelser for andre enn advokater til å yte rettshjelp, herunder utstedelse av erklæring til juridisk kandidat som vil yte rettshjelp
- g. utstedelse av advokatbevilling på grunnlag av tilsvarende rett i utlandet, og
- h. tillatelser gitt i medhold av denne forskrifts kapittel 10, jf. domstoloven § 235 annet ledd.

Nemnden avgjør i første instans saker som nevnt i domstoloven § 219 tredje ledd og § 230 etter forslag fra Tilsynsrådet for advokatvirksomhet eller Disiplinærnemnden, jf. § 226 annet ledd første punktum. Dette gjelder avgjørelser om å:

- a. tilbakekalle advokatbevillinger og autorisasjoner som advokatfullmektig,
- b. nedlegge forbud mot at juridisk kandidat yter rettshjelp,
- c. tilbakekalle tillatelser til å yte rettshjelp på spesielle rettsområder, tillatelser til spesielle rettshjelptiltak og tillatelser til utenlandske advokater,
- d. behandle søknader om rett til å drive advokatvirksomhet til tross for at advokatens bo er under konkursbehandling,
- e. beslutte saksanlegg ved advokats sinnssykdom eller sjelelig svekkelse og beslutte at advokatbevillingen midlertidig skal tre ut av kraft ved slikt saksanlegg, og
- f. beslutte at advokatbevillinger eller fullmektigautorisasjoner midlertidig skal tre ut av kraft ved siktelse for en forbrytelse eller forseelse som kan medføre tap av bevilling eller autorisasjon.

Dersom andre disiplinærorganer, f.eks. Advokatforeningens regionale disiplinærutvalg, ønsker å fremme forslag som nevnt i domstoloven § 219 tredje ledd og § 230, må disse først sendes Tilsynsrådet, som vil ha plikt til å fremme forslag overfor nemnden dersom det finner det bør treffes vedtak som nevnt i foregående avsnitt.

Det tilligger videre Advokatbevillingsnemnden å avgjøre om en tidligere advokat som har fått inndratt sin advokatbevilling kan få ny bevilling. Slik bevilling utstedes av Tilsynsrådet.

Domstolovens habilitetsregler gjelder for nemndens medlemmer i den enkelte sak, jf. domstoloven § 226 tredje ledd første punktum. I § 6-2 er det også gitt nærmere regler om avgjørelse av habilitetsspørsmål.

Til § 6-3 Behandling av klagesaker

I § 6-3 er det fastsatt regler om behandlingen av saker internt i nemnden. For øvrig følger saksbehandlingsreglene av forvaltningsloven.

Første ledd gir regler for behandling av klagesaker i nemnden. Tas klagen under behandling, avgjør nemnden om det skal iverksettes ytterligere saksforberedelse. Det kan også være aktuelt å avholde muntlig forhandling og bevisføring med partene.

Det vil i de fleste tilfeller være en forutsetning for sakens opplysning at den innklagede advokat gir de opplysninger om sin advokatvirksomhet som Advokatbevillingsnemnden finner påkrevet. Unnlattelse av å gi opplysninger som anmodet til Advokatbevillingsnemnden er grunnlag for tilbakekall av advokatens bevilling, jf. domstolloven § 230 første ledd nr. 4.

Tredje ledd gir regler om behandlingen i nemnden når saksforberedelsen er avsluttet. Behandlingen av saken skal finne sted i møte eller ved at saken undergis skriftlig behandling ved sirkulasjon av sakens dokumenter.

Nemndens avgjørelser kan ikke påklages, jf. domstolloven § 226 annet ledd fjerde punktum.

Til § 6-4 Behandling av saker etter forslag fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden

§ 6-4 gir regler om behandling av saker i første instans etter forslag fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden.

Første ledd henviser til domstolloven § 219 tredje ledd og § 230. Henvisningen er inntatt i forskriften for oversiktens skyld. Det vises videre til saksbehandlingsreglene i § 6-3.

Annet ledd svarer til domstolloven § 230 første ledd annet punktum.

I tredje ledd gis det anvisning for at Advokatbevillingsnemnden kan meddele parten en irettesettelse eller advarsel i stedet for å ta det fremsatte forslag fra Tilsynsrådet eller Disiplinærnemnden til følge, jfr. domstolloven § 226 annet ledd annet punktum.

Til kapittel 7 Forvalterordning for advokatvirksomhet

Til § 7-1 Oppnevning av forvalter for advokatvirksomhet

Bestemmelsen tilsvarer domstolloven § 228 første ledd, og er inntatt for oversiktens skyld.

Første ledd gjelder oppnevning av forvalter for advokatvirksomhet. Forvalteren som oppnevnes bør være privatpraktiserende advokat. Som forvalter kan det bare oppnevnes en advokat som samtykker i oppnevningen. Ved valget av forvalter må det tas hensyn til om det kan oppstå interessekonflikter som følge av sammenheng mellom forvalterens egne oppgaver og de saker forvalteren vil få innsyn i som forvalter. En advokat som blir forespurt om å påta seg forvalteroppdrag, må vurdere muligheten for ulike interessekonflikter og eventuelt avstå fra oppdraget eller gjøre Tilsynsrådet oppmerksom på problemet.

Etter annet ledd kan Tilsynsrådets vedtak om oppnevning av forvalter påklages av advokaten til Advokatbevillingsnemnden, jf. domstoloven § 225 fjerde ledd første punktum. Klagefristen er 3 uker, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd.

Det skal være oppnevnt en revisor for den forvaltede advokatvirksomheten. Dersom den revisor som allerede forestår revisjon av virksomheten av forskjellige årsaker ikke kan fortsette med dette, skal Tilsynsrådet oppnevne en ny revisor for virksomheten.

Til § 7-2 Forvalterens hovedoppgave

Forvalterens oppgaver er regulert i domstoloven § 228 annet og fjerde ledd. De nærmere regler om forvalterens oppgaver, utøvelsen av disse samt saksbehandlingsregler er inntatt i forskriften. Forvalterens oppgave skal være å forvalte advokatvirksomheten slik at skade og tap for klientene avverges i størst mulig utstrekning. Forvalterens kompetanse og innsats bør ikke være mer omfattende enn dette hensynet tilsier. For løpende saker vil det være naturlig at forvalteren skaffer seg oversikt over sakene og varsler klientene slik at oppdraget om nødvendig kan overføres til en annen advokat eller tilbakeføres til klienten. Dersom det er nødvendig for å avverge skade eller tap for klienten, kan forvalteren opptre på vegne av klienten i samme utstrekning som advokaten kunne. Det kan f. eks. være nødvendig at forvalteren utfører presserende rettergangsskritt.

Det skal bemerkes at forvalteren i en viss utstrekning også må ta hensyn til advokatens interesser. For eksempel bør ikke dokumenter tilbakeføres til klienten så lenge advokatens tilgodehavende for salær og utlegg ikke er dekket, og tilbakeholdelsen ikke medfører rettstap for klienten, jf. Ot.prp.nr.39 (1994-1995) side 24.

Til § 7-3 Forvalterens taushets- og underrettingsplikt

Forvalteren vil ha taushetsplikt som advokat etter strl. § 144. Under utførelse av et oppdrag vil imidlertid forvalteren få innsyn i en rekke forhold som ikke dekkes av hans taushetsplikt som advokat, typisk personlige forhold vedrørende den advokat hvis virksomhet han er satt til å forvalte. Det ville være uheldig om forvalteren ikke har samme taushetsplikt for slike forhold som det organ som har oppnevnt ham, Tilsynsrådet. Formentlig vil en tolking av forvaltningsloven § 13 lede til samme resultat, selv om det i Ot.prp.nr.39 (1994-1995) side 34 gis uttrykk for det motsatte. Man har her åpenbart bare tenkt på at advokatens klienter ikke skal få et svakere vern ved at det blir oppnevnt en forvalter. Bestemmelsens første ledd er tatt inn for å unngå tvil om dette.

Bestemmelsens annet ledd pålegger forvalter å underrette Tilsynsrådet dersom forvalteren avdekker forhold som kan tilsi tiltak av administrativ eller strafferettslig karakter mot en advokat. Det er imidlertid ikke en særskilt oppgave for forvalteren å avklare om det foreligger slike forhold, jf. Ot.prp.nr.39 (1994-1995) side 24.

Til § 7-4 Forvalterens plikt til å inngi innberetning til Tilsynsrådet

Departementet antar det vil være behov for at forvalteren holder Tilsynsrådet orientert om forvaltervirksomheten. Forvalterens orienteringsplikt overfor Tilsynsrådet er regulert i § 7-4. Ved utforming av reglene er det tatt utgangspunkt i de regler som gjelder for bobestyrere i konkursboer. Det antas at forvalter bør gi innberetning til Tilsynsrådet allerede etter 3 måneder, jf. første ledd. Deretter skal forvalter avgi innberetninger etter nærmere bestemmelse fra Tilsynsrådet, jf. tredje ledd.

En ser ikke bort fra at enkelte forvalteroppdrag kan ta noe tid. På denne bakgrunn er det inntatt en bestemmelse om forvalterens plikt til å avgi særskilt redegjørelse dersom forvalteroppdraget ikke er avsluttet innen ett år etter at forvalteren ble oppnevnt, jf. annet ledd.

Til § 7-5 Sluttregnskap og sluttreddegjørelse

I § 7-5 fremgår det at forvalter skal avlegge sluttregnskap og -reddegjørelse overfor Tilsynsrådet både i de tilfelle der advokatvirksomheten blir avviklet og i de tilfeller forvaltningen avsluttes på annen måte.

Til § 7-6 Klage over forvalterens beslutninger

I første punktum fremgår det at forvalterens beslutninger kan påklages til Tilsynsrådet. Klagefristen er 3 uker, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd.

I annet punktum fremgår at klageadgangen ikke omfatter enkeltbeslutninger i forbindelse med det løpende arbeidet med forvaltningen. En slik klageadgang ville kunne begrense fremdriften av forvalteroppgaven og være til hinder for forvalterens arbeid for å begrense klientenes tap. Det vises for øvrig til omtalen i Ot.prp.nr.39 (1994-1995) side 24.

Til § 7-7 Advokatens opplysningsplikt overfor forvalteren

§ 7-7 tilsvarer i utgangspunktet bestemmelsen i konkursloven § 101. Advokatens taushetsplikt vil ikke gjelde overfor forvalteren, jf. domstolloven § 228 syvende ledd annet punktum. Forvalteren vil som advokat være underlagt lovbestemt taushetsplikt, jf. straffeloven § 144. § 7-7 annet punktum omhandler advokatens forhold til advokatvirksomhetens revisor. Plikten til å yte nødvendig bistand som nevnt i § 7-7 tredje punktum, omfatter også forvalterens behov med hensyn til å få adgang til lokaler og arkiver mv.

Til § 7-8 Forvalterens adgang til postsendinger mv

Bestemmelsen i § 7-8 tilsvarer i utgangspunktet konkursloven § 104.

I tillegg til at Postvesenet og telefonkommunikasjonsselskaper skal underrettes om forvaltningen av advokatvirksomheten, skal også Kredittilsynet underrettes dersom den advokat hvis virksomhet er under forvaltning også driver virksomhet som er underlagt Kredittilsynets kontroll.

Til § 7-9 Disposisjonsforbud for advokaten og dennes arvinger

§ 7-9 gjelder advokatens, eventuelt arvingenes stilling, under forvaltningen. Bestemmelsen tilsvarer domstoloven § 228 tredje ledd, og foreslås inntatt i forskriften av hensyn til en helhetlig og oversiktlig fremstilling. Forutsetningen for en effektiv forvalterordning er at innehaveren eller dennes arvinger mister retten til å forføye over virksomhetens eiendeler, dokumenter m.v. i den utstrekning det vil forhindre eller vanskeliggjøre forvalterens utførelse av sine oppgaver. Bestemmelsen ivaretar således de hensyn som ligger bak ordningen med forvaltning av advokatvirksomhet samtidig som man ikke går så langt overfor advokaten som for eksempel fullstendig urådighet ville medføre.

Til § 7-10 Oppbevaring av advokatvirksomhetens klientarkiv

Departementet anser det som nødvendig å innta bestemmelser i forskriften om retten til advokatens klientarkiv, herunder om oppbevaring av dette. Dersom forvalter oppnevnes i tilfelle som nevnt i domstoloven § 228 første ledd nr 1, skal advokatvirksomheten avvikles. På bakgrunn av at et klientarkiv inneholder personrelatert informasjon, bør ikke advokatens arvinger gis anledning til å oppbevare klientarkivet i et slikt tilfelle. I tilfelle som nevnt bør derfor Tilsynsrådet ha plikt til å sørge for en betryggende oppbevaring av klientarkivet i 10 år, jf. § 7-10 første punktum. Bestemmelsen vil kunne innebære at dokumentene i advokatens klientarkiv vil bli oppbevart i langt mer enn 10 år, eksempelvis når disse er 7 år gamle når Tilsynsrådet overtar ansvaret for oppbevaringen. I et slikt tilfelle vil dokumentene være 17 år når de blir makulert. Regelen om 10 års oppbevaringsplikt er valgt for å unngå vanskelige avgrensningstilfelle og for å ha en klar regel. Makulering av hele eller deler av klientarkivet må utføres med den forsiktighet som må kreves ved behandling av slike konfidensielle dokumenter som advokaters klientarkiv ofte inneholder. Beslutning om makulering tas av Tilsynsrådet, om mulig i samråd med forvalteren. Utgiftene til lagerleie, makulering m.v. dekkes av Tilsynsrådet.

Dersom forvalter oppnevnes i tilfelle som nevnt i domstoloven § 228 første ledd nr 2 og 3, vil advokatvirksomheten som utgangspunkt ikke bli avviklet idet advokaten vil kunne gjenoppta virksomheten etter noen tid. I et slikt tilfelle skal klientarkivet tilbakeleveres advokaten.

Til § 7-11 Forvalterens og revisors godtgjørelse

Tilsynsrådet skal fastsette forvalterens godtgjørelse. Kostnadene ved forvaltningen eller avviklingen av advokatens virksomhet, herunder godtgjørelse til forvalter og revisor, skal i første omgang dekkes av Tilsynsrådet, jf. domstoloven § 228 femte ledd. Tilsynsrådet kan kreve refusjon av kostnadene fra advokaten eller dennes bo. Et eventuelt refusjonskrav vil ikke kunne fremmes som erstatningskrav under advokatens sikkerhetsstillelse, jf. Ot.prp.nr.39 (1994-1995) side 34.

Til kapittel 8 Prosedyreerfaring og advokatkurs som vilkår for advokatbevilling

Domstoloven § 220 annet og tredje ledd gir Kongen hjemmel til å gi regler om prosedyreerfaring og gjennomføring av et kurs i emner av spesiell betydning for advokatvirksomhet (« advokatkurs ») som vilkår for advokatbevilling.

Til § 8-1 Prosedyreerfaring

I § 8-1 fastsettes at den som har praksis som advokatfullmektig må ha prosedert minst tre hovedforhandlinger i sivile saker for at praksisen skal telle med ved søknad om advokatbevilling. Inntil to av de sivile sakene skal kunne erstattes av prosedyre i straffesaker. Idet straffesaker normalt er enklere enn sivile saker kreves det imidlertid to straffesaker for hver sivil sak. Sakene må for å kunne godkjennes ha vært « av et visst omfang ». Det må her foretas en skjønnsmessig vurdering av de saker søkeren har prosedert.

Praksis som dommerfullmektig, politifullmektig o.l. gir normalt mye erfaring fra prosedyre. De søkere som i tillegg til advokatfullmektigpraksis har praksis fra slik stilling av en viss varighet behøver derfor ikke å dokumentere prosedyreerfaring. I slike tilfelle kreves heller ikke prosedyreerfaring fra sivile saker. Vedkommende må ha vært i slik stilling minst ett år for at fritaket fra prosedyrekravet skal komme til anvendelse.

Til § 8-2 Obligatorisk advokatkurs

I første ledd fastsettes at gjennomføring av et kurs i emner av særlig betydning for advokatvirksomhet (« Advokatkurset ») skal være et vilkår for å få advokatbevilling. Kurset er obligatorisk for alle og gir ikke fradrag i praksistiden. Departementet fastsetter nærmere regler om kursets innhold og gjennomføring, jf. annet punktum.

Etter annet ledd kan gjennomføring av annet kurs med tilsvarende innhold og omfang godkjennes som erstatning for gjennomføring av Advokatkurset.

0 Merknad til § 8-1 redigert etter anmodning fra Justisdepartementet 15 jan 2008.

Til kapittel 9 Godkjennelse av utenlandsk juridisk utdanning som grunnlag for advokatbevilling mv.

Forskriften kapittel 9 gjennomfører Norges forpliktelser etter EØS-avtalens vedlegg VII punkt 1, jf. direktiv 89/48/EØF og direktiv 98/5/EF. Direktiv 89/48/EØF innebærer en generell ordning for godkjenning av diplomer for høyere yrkeskompetansegivende utdanning av minst tre års varighet i EØS-tilpasset form. Dette direktivet gjelder høyere kompetansegivende utdanning generelt, og er således ikke utarbeidet spesielt med tanke på juridiske yrker. Direktiv 98/5/EF gjelder retten til å etablere seg som advokat på permanent basis i annen EØS-stat enn den EØS-stat kvalifikasjonen ble ervervet. Direktiv 98/5/EF kompletterer direktiv 89/48/EØF. Formålet med direktiv 98/5/EF er å gjøre det enklere både å etablere seg som advokat på permanent basis i annen EØS-stat, samt å utvide adgangen til å oppnå advokatbevilling i vertslandet. Dette direktivet gjelder både for advokater som praktiserer som selvstendig næringsdrivende og for ansatte advokater.

Utgangspunktet i direktivene er at yrkeskvalifikasjoner oppnådd i en EØS-stat, skal godkjennes som likeverdig i andre EØS-stater, slik at vedkommende kan etablere seg og utøve yrket i disse andre statene. Dette er et ledd i arbeidet for fri bevegelighet av personer.

Norges forpliktelser etter overenskomst av 24. oktober 1990 mellom Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om nordisk arbeidsmarked for personer med yrkeskompetansegivende høyere utdanning av minst tre års varighet oppfylles også ved reglene i kapittel 9 og 10.

Avsnitt I gjelder EØS-advokater som oppnår norsk advokatbevilling etter dette kapittel avsnitt II, samt de som ønsker å yte rettshjelp på permanent basis etter kapittel 10 avsnitt I. For øvrig gjelder § 9-1 for EØS-advokater etablert i annen EØS-stat som yter rettshjelp i Norge etter kapittel 10 avsnitt III.

I. Definisjoner mv.

Til § 9-1 Definisjoner

I § 9-1 defineres en del sentrale begrep som benyttes i kapittel 9 og 10. Da det kan tenkes ulike konstellasjoner med hensyn til hjemmedlemsstat osv. er det praktisk å benytte et enkelt ord i en definert betydning.

Til § 9-2 Utvexling av informasjon mv. mellom Tilsynsrådet og kompetent myndighet i hjemmedlemsstaten

Plikt til underretning følger av direktiv 98/5/EF artikkelene 7 og 13 om samarbeid og utveksling av informasjon mellom kompetent myndighet i vedkommendes hjemmedlemsstat og vertslandet. Formålet med slik underretning er blant annet å sikre at kompetent myndighet i hjemmedlemsstaten gis tilstrekkelig informasjon til å kunne avgi uttalelse i anledning den pågående sak overfor advokat med bevilling fra vedkommende land. En avgjørelse i vertsmedlemsstaten vil videre kunne få betydning for vedkommendes advokatbevilling i hjemmedlemsstaten.

Før det treffes vedtak av Tilsynsrådet i slik sak, skal Tilsynsrådet samtidig med utsendelse av forhåndsvarsel til EØS-advokat, underrette kompetent myndighet i hjemmedlemsstaten om den pågående sak. Tilsvarende underretning skal gis i disiplinærsaker som behandles av Disiplinærnemnden, så snart Tilsynsrådet har mottatt underretning fra nemnden etter § 5-9 annet ledd.

II. Nærmere vilkår for norsk advokatbevilling

Til § 9-3 Utdanning fra annen EØS-stat som grunnlag for norsk advokatbevilling

Bestemmelsen innebærer at advokatbevilling utstedes på grunnlag av tilsvarende rett i annen EØS-stat. Søkeren må være statsborger i EØS-stat. Teoretisk juridisk utdanning fra annen EØS-stat godkjennes ikke som erstatning for norsk juridisk embetseksamen, men oppnådd rett til å utøve advokatvirksomhet i annen EØS-stat, skal etter en godkjennelsesprosedyre gi rett til å utøve virksomhet som norsk advokat, dvs. rett til norsk advokatbevilling. Tilsynsrådet utsteder så norsk advokatbevilling til advokat fra en annen EØS-stat på grunnlag av den rett vedkommende har i hjemmedlemsstaten. I § 9-3 første ledd etableres dette utgangspunktet.

Når det gjelder dokumentasjon av kvalifikasjoner fra hjemmedlemsstaten, er hovedregelen at det fremlegges dokument tilsvarende advokatbevilling eller annet dokument som dokumenterer at vedkommende har rett til å utøve advokatvirksomhet i vedkommende land. Enkelte land kan ha et regelverk hvor det ikke sondres mellom advokatbevilling og retten til å utøve advokatvirksomhet. Krav om at søkeren faktisk skal være berettiget til å praktisere kan da innebære at vedkommende f.eks. må være medlem i landets advokatforening og betale avgifter, forsikringspremie mv. Er advokatlovgivningen i hjemmedlemsstaten slik at det kan virke urimelig å kreve at advokaten faktisk har rett til å utøve advokatvirksomhet der, f.eks. fordi det vil medføre store meromkostninger, antas det å være tilstrekkelig å bevise ved dokumenter utstedt av kompetent myndighet i hjemmedlemsstaten at vedkommende har den utdannelse og de kvalifikasjoner for øvrig som er nødvendig for å oppnå slik rett, jf. direktiv 98/5/EF artikkel 3. Grunnen til at vedkommende faktisk ikke har rett til tilsvarende advokatbevilling eller rett til å praktisere må ikke være at retten er tilbakekalt, suspendert eller fratatt vedkommende på annen måte. Dette må dokumenteres av søker ved erklæring fra kompetent myndighet i hjemmedlemsstaten.

Det utstedes norsk advokatbevilling til søkere som oppfyller vilkårene. Bestemmelsene i domstolloven og andre lover mv. om advokater får anvendelse for disse på lik linje med øvrige norske advokater. Utenlandsk EØS-advokat som har oppnådd norsk advokatbevilling, har i tillegg til å titulere seg som norsk advokat, også rett til å anvende hjemmedlemsstatens yrkestittel uttrykt på hjemmedlemsstatens offisielle språk, eller et av de offisielle språk i hjemlandet.

Tilsynsrådet underretter kompetent myndighet i hjemmedlemsstaten om at det er utstedt norsk advokatbevilling til vedkommende.

Annet ledd antas å tilfredsstillere direktiv 89/48/EØF artikkel 5. Det er en fordel at den del av utdannelsen som består av praksis er gjennomført som advokatfullmektig i Norge i stedet for i hjemlandet. Slik praksis gir kjennskap til norsk rett mv. Det er rimelig at man stiller samme krav til prosedyrerfaring til utenlandske advokatfullmektiger som til norske. Det obligatoriske advokatkurset har så nær tilknytning til praksisdelen i vilkårene for å oppnå advokatbevilling, at deltagelse på dette anses som et naturlig vilkår for søker med eksamen fra annen EØS-stat. Kurset antas å være av stor nytte for utenlandske søkere.

Tredje ledd antas å tilfredsstillere direktiv 98/5/EF artikkel 10 om integrering som norsk advokat samt direktiv 89/48/EØF artikkel 4.

Spesielt til nr. 1: Formålet med egnethetsprøve er å sikre at søker har tilstrekkelig kjennskap til norsk rett og norsk språk til å kunne virke som norsk advokat. Prøven arrangeres av Universitetet i Oslo. Søknad med nødvendig dokumentasjon sendes Tilsynsrådet som, hvis vilkårene er oppfylt, utsteder attest for at søkeren kan ta prøven. Etter tredje ledd siste punktum, kan Tilsynsrådet bestemme at søkeren fritas fra prøven, eller bare tar nærmere angitte deler av den. Tilsynsrådets vurdering avhenger av hvilket land søkeren har utdannelse fra og vedkommendes kvalifikasjoner for øvrig. Når bevis for bestått prøve fremlegges for Tilsynsrådet, kan norsk advokatbevilling utstedes.

Spesielt til nr. 2: EØS-advokater som oppfyller vilkårene for norsk advokatbevilling etter dette alternativ forutsettes å ha tilegnet seg tilstrekkelige kunnskaper i norsk rett og norsk språk til å kunne virke som norsk advokat.

Spesielt til nr. 2 og 3: Med faktisk og regelmessig utøvelse menes reell utøvelse av advokatvirksomhet som hovedbeskjeftigelse på permanent basis i Norge uten annet avbrudd enn kortvarig avbrudd pga. sykdom eller kortvarig ferie/permisjon. Ved redusert arbeidstid eller sammenhengende permisjon utover 1 måned, forlenges praksistiden tilsvarende.

Spesielt til nr. 3: For å oppnå advokatbevilling hvor praksistid innen norsk rett utgjør mindre enn tre år, skal Tilsynsrådet foreta en helhetsvurdering av de kunnskaper og erfaringer søker har ervervet i norsk rett. Vedkommende må dokumentere at praksistid i norsk rett, sammenholdt med kurs osv., samlet gir så godt kjennskap til norsk rett og norsk språk at det er grunnlag for utstedelse av norsk advokatbevilling. Relevant ved vurderingen er deltakelse på kurs, herunder det obligatoriske advokatkurs, seminarer etc. hvor det kan dokumenteres at vedkommende har deltatt. Gjennomført spesialfag, hovedfag etc. er også relevant. Desto kortere praksisperiode innen norsk rett er, jo mer vil det kreves mht. kurs, seminarer etc. Det er dog et krav etter dette alternativ at praksistiden i norsk rett har vært av en slik varighet at denne, sammenholdt med kurs osv., må anses å gi tilstrekkelige kvalifikasjoner til at vedkommende kan oppnå norsk advokatbevilling. Praksistid i norsk rett av mer kortvarig karakter vil således ikke kunne gi grunnlag for norsk advokatbevilling etter dette alternativ.

Hvis Tilsynsrådet finner behov for det, skal vedkommende fremstille seg for Tilsynsrådet til intervju for vurdering av den faktiske og regelmessige aktivitet som er utført. Likeledes kan søkeren fremstille seg for slikt intervju etter eget ønske.

Til fjerde ledd: Direktiv 89/48/EØF inneholder en rekke detaljerte og til dels kompliserte regler om de krav som stilles i de ulike tilfeller. En finner ikke grunn til å ta inn i forskriften regler som tilsvarer alle de ulike detaljbestemmelsene. Det tas derfor inn en henvisning til direktivet. Dette innebærer at direktivets regler gjelder bl.a. for så vidt gjelder krav til utdannelsens lengde og beskaffenhet og hvor utdannelsen må ha funnet sted; hvordan man forholder seg til utdanning som er gjennomført i en stat (i eller utenfor EØS) og senere godkjent i en EØS-stat; krav til dokumentasjonen for at vilkårene er oppfylt osv. Likeledes gjelder de rettigheter direktivet foreskriver, f.eks. med hensyn til bruk av hjemlandets akademiske tittel. Nordiske søkere vil kunne velge om de vil påberope seg reglene i den nordiske overenskomsten, eller direktivets regler.

Til § 9-4 Autorisasjon av advokatfullmektig som ikke har norsk juridisk embetseksamen

Bestemmelsen har sammenheng med § 9-3 annet ledd og direktiv 89/48/EØF artikkel 5. Advokatfullmektig anses så vidt en kan skjønne ikke som et eget yrke i relasjon til direktivet. Det kreves ikke egnethetsprøve eller prøveperiode for autorisasjon som advokatfullmektig etter § 9-4.

Til § 9-5 Godkjenning av utenlandsk juridisk utdanning ved lovbestemt krav om juridisk embetseksamen

Direktiv 89/5/EØF omhandler « lovregulerte yrker ». Advokatbevilling vil være det viktigste tilfellet hvor man vil godkjenne utenlandsk juridisk utdanning. For så vidt gjelder autorisasjon av advokatfullmektig vises til kommentarene til § 9-4 ovenfor. Etter domstolloven § 218 annet ledd nr. 1 kan juridiske kandidater utøve rettshjelpvirksomhet på visse vilkår. Det antas at dette må anses som et lovregulert yrke som omfattes av direktivet og den nordiske overenskomsten. En ser ikke behov for å fastsette nærmere regler om godkjenning i slike tilfeller. Det vises i den forbindelse til de særlige krav som kan stilles ved godkjenning av yrker som i søkerens hjemmedlemsstat ikke er lovregulert, jf. direktivet artikkel 3 bokstav b og overenskomsten artikkel 5.

Til § 9-6 Søknadsprosedyrer

Søknad om advokatbevilling og autorisasjon av advokatfullmektig etter forskriften, behandles av Tilsynsrådet.

Etter direktiv 89/48/EØF og overenskomsten, begge artikkel 8, skal avgjørelse fattes innen fire måneder etter at nødvendige dokumenter er fremlagt. Avgjørelsen skal begrunnes. I og med at søknad om advokatbevilling skal sendes Tilsynsrådet før egnethetsprøven avlegges, må kravet forstås slik at det er avgjørelse av om det skal utstedes attest for at prøven kan avlegges, som må være fattet innen fire måneder. Tilsynsrådet prøver vilkårene for godkjenning før attest utstedes, slik at bevillingsutstedelsen nærmest vil være en formalitet når det senere godtgjøres at prøven er bestått.

Til § 9-7 Godkjenning av juridisk utdanning fra land utenfor EØS-området som grunnlag for norsk advokatbevilling mv.

Etter domstolloven § 235 annet ledd kan Kongen « for andre tilfeller der denne eller annen lov krever juridisk embetseksamen » gi forskrift om i hvilken utstrekning og på hvilke vilkår juridisk utdanning i utlandet kan godtas.

Øvrige bestemmelser i kapittel 9 gjelder godkjenning av utdanning i andre EØS-stater når søkeren er statsborger i en EØS-stat. Denne bestemmelsen gjelder godkjenning av utenlandsk utdanning i et land utenfor EØS-området og for personer som ikke er statsborger i en EØS-stat.

Det har vært ført en restriktiv praksis etter domstolloven § 235. Det er imidlertid ikke tilsiktet å utelukke godkjenning hvor søkeren ikke faller inn under reglene for EØS-advokater. Bestemmelsen gir derfor mulighet for å godkjenne utdanning fra land utenfor EØS-området.

Til kapittel 10 Utenlandske advokaters adgang til å yte rettshjelp i Norge

Ved lov av 27. november 1992 nr. 113 ble det vedtatt endringer i blant annet advokatlovgivningen på bakgrunn av at EØS-avtalen medfører forpliktelser for Norge på dette området. De punkter i EØS-avtalen som særlig berører advokatlovgivningen er vedlegg VII punkt 1 og 2, og de relevante EF-rettsaktene er i EØS-tilpasset form rådsdirektiv av 22. mars 1977 med henblikk på å lette den faktiske gjennomføring av advokaters adgang til å yte tjenester (direktiv 77/249/EØF), direktiv 21. desember 1988 om en generell ordning for godkjenning av diplomer for høyere yrkeskompetansegivende utdanning av minst tre års varighet (direktiv 89/48/EØF) og rådsdirektiv 16. februar 1998 om EØS-advokaters adgang til å praktisere på permanent basis i annen EØS-stat (direktiv 98/5/EF).

Med hensyn til innholdet i forskriften, er man i stor grad bundet av reglene i EØS-avtalen og de underliggende rettsakter, jf. ovennevnte direktiver.

Forskriften § 10-1 vil også oppfylle Norges forpliktelser etter overenskomst mellom Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om nordisk arbeidsmarked for personer med yrkeskompetansegivende, høyere utdanning av minst 3 års varighet.

Individuell adgang til å yte rettshjelp i Norge

Avsnitt I og II regulerer utenlandske advokaters adgang til å etablere seg i Norge og yte rettshjelp som utenlandsk advokat. Bestemmelsene i avsnitt I gjelder for EØS-borgere med advokatbevilling fra annen EØS-stat. Disse bestemmelsene er en følge av implementering av direktiv 98/5/EF. Avsnitt II gjelder for borgere fra stater utenfor EØS-området.

Utenlandske advokater som yter rettshjelp i Norge, vil også kunne ha betrodde midler. Det er naturlig at midlene kreves behandlet på samme betryggende måte som norske advokaters betrodde midler. Forskriften kapittel 3 om regnskapsføring og behandling av betrodde midler gjelder derfor tilsvarende. Utenlandske advokater betaler også bidrag til Tilsynsrådet.

Avsnitt III regulerer ytelse av rettshjelp i Norge av utenlandske advokater etablert i annen stat.

I. EØS-advokaters adgang til å yte rettshjelp på permanent basis i Norge

Til § 10-1 Adgang til å yte rettshjelp i fremmed, internasjonal og norsk rett

I henhold til § 10-1 kan EØS-advokater yte rettshjelp i fremmed, internasjonal og norsk rett, herunder opptre under rettergang når vedkommende har gitt skriftlig melding om dette til Tilsynsrådet.

Til § 10-2 Melding til Tilsynsrådet

Søknadsskjemaet « Application for registration as a lawyer established under the European Establishment Directive 98/5/EC of 16th february 1998 », fås ved henvendelse til Tilsynsrådet.

Til § 10-3 Sikkerhetsstillelse mv.

EØS-advokater som yter rettshjelp på permanent basis i Norge må i likhet med norske advokater stille sikkerhet i samsvar med forskriften kapittel 2.

Til § 10-4 EØS-advokaters adgang til å opptre under rettergang mv.

Bestemmelsene antas å tilfredsstillere direktiv 98/5/EF artikkel 5.

Rettspråket i Norge er norsk. Selv om det ikke uttrykkelig er slått fast i prosesslovgivningen at den som skal opptre som prosessfullmektig eller forsvarer for norsk rett må beherske norsk, må dette være en underforstått hovedregel. Etter domstoloven § 135 skal det brukes tolk oppnevnt eller godkjent av retten når noen som ikke kan norsk skal ta del i forhandlingene. Tolk er unødvendig når retten, rettsvitnene og partene kan det fremmede språk. I andre saker enn straffesaker gjelder det samme når rettens medlemmer kan språket og partene gir avkall på tolk. Selv om det er mulig å benytte tolk hvis prosessfullmektigen ikke kan norsk, anses det lite heldig da det lett kan oppstå uklarheter. Nyanser o.l. i advokatens anførsler ville kunne forsvinne pga. ulikheter mellom ulike lands språk og rettssystemer. Det vil kunne hevdes at et språkkrav innebærer en form for skjult diskriminering av EØS-advokater. I EF-retten har man tillatt språkkrav i den grad det er nødvendig for utførelsen av den aktuelle tjeneste. På bakgrunn av språkets meget viktige funksjon i forbindelse med utførelse av oppdrag som prosessfullmektig eller forsvarer, må det være adgang til å innføre krav om at EØS-advokat må beherske norsk for å kunne benyttes som prosessfullmektig eller forsvarer under rettergang (eller et generelt krav om at den som skal opptre som prosessfullmektig eller forsvarer for norsk domstol skal beherske norsk språk).

Forskriften fastsetter likevel ikke et absolutt språkkrav. Det antas å være i tråd med prinsippet om at det bør være færrest mulig hindringer for den frie bevegelse av tjenester, at man i stedet setter som vilkår at EØS-advokat som ikke behersker norsk, i forbindelse med rettergang må opptre i fellesskap med en norsk advokat, jf. tredje ledd. En antar at dette ikke er i konflikt med hva som er sagt ovenfor om anvendelsesområdet for direktivet artikkel 5, idet kravet her er et alternativ til språkkrav. Det forutsettes at den norske advokaten fører ordet under rettsforhandlingene, med mindre retten finner det ubetenkelig at rettsforhandlingene eller deler av dem foregår på et annet språk. Prosesskriv må etter domstoloven § 136 være skrevet på norsk eller ledsaget av oversettelse til norsk, normalt foretatt av autorisert translatør. En finner ikke grunn til å gi nærmere regler om forbindelsen mellom EØS-advokaten og den norske advokat.

Etter femte ledd kan retten i den enkelte sak nedlegge forbud mot at EØS-advokat benyttes som forsvarer dersom hensynet til rikets sikkerhet tilsier det. Dette vil være aktuelt dersom siktede eller tiltalte har EØS-advokat som privat forsvarer. I andre tilfeller kan man ta hensyn til dette ved oppnevning av forsvarere, jf. straffeprosessloven § 102. Straffeprosessloven § 242 første ledd tredje punktum og § 245 tredje ledd inneholder regler om nektelse av adgang til dokumenter og utelukkelse fra rettsmøte under etterforskningen av hensyn til rikets sikkerhet. Reglene gjelder siktede og dennes private forsvarer. Det gjelder ikke tilsvarende regler i forbindelse med bevisopptak og hovedforhandling. Idet adgangen til å bruke

utenlandsk forsvarer ikke lenger er avhengig av rettens samtykke, jf. straffeprosessloven § 95 tredje ledd, er det behov for en sikkerhetsventil i form av en nektingsmulighet.

Til § 10-5 Tilbakekall

Advokatbevillingsnemnden har kompetanse til å tilbakekalle tillatelser gitt i medhold av § 10-1.

II Tillatelse for advokat fra stat utenfor EØS-området til å yte rettshjelp på permanent basis i Norge

Til § 10-6 Tillatelse til å yte rettshjelp i fremmed og internasjonal rett

Tilsynsrådet kan gi advokater fra stater utenfor EØS-området tillatelse til å yte rettshjelp i fremmed og internasjonal rett. Vedkommende kan ikke yte rettshjelp i norsk rett.

Til § 10-7 Utenlandske advokaters adgang til å opptre under rettergang mv.

Advokater fra stater utenfor EØS-området kan opptre under rettergang mv. For nærmere opplysninger vises det til kommentaren til § 10-4.

Til § 10-8 Sikkerhetsstillelse

Den som utøver rettshjelpvirksomhet i medhold av § 10-6 skal sørge for at sikkerhet er stilt i samsvar med denne forskrift kapittel 2.

Til § 10-9 Tilbakekall

Advokatbevillingsnemnden kan i medhold av domstolloven § 219 tredje ledd tilbakekalle tillatelser gitt i medhold av § 10-6.

III. Utenlandske advokaters adgang til å yte rettshjelp og opptre under rettergang i Norge

For advokater etablert i annen EØS-stat, gjennomfører avsnitt III Norges forpliktelser etter EØS-avtalens vedlegg VII punkt 2, jf. rådsdirektiv 22. mars 1977 med henblikk på å lette den faktiske gjennomføring av advokaters adgang til å yte tjenester (direktiv 77/249/EØF) i EØS-tilpasset form.

Bestemmelsene i avsnitt III regulerer også adgangen for utenlandske advokater etablert i stat utenfor EØS-området til å yte rettshjelp og opptre under rettergang i Norge.

Til § 10-10 Adgangen for utenlandske advokater til å yte rettshjelp i Norge

Adgangen til å yte rettshjelp etter avsnitt III er i utgangspunktet ikke begrenset til bistand i fremmed og internasjonal rett. Utenlandske advokater vil også kunne komme inn på norsk rett i sin tjenesteytelse. Det må forutsettes at en advokat ikke vil

påta seg et oppdrag som vedkommende ikke har de nødvendige kunnskaper for å håndtere tilfredsstillende, og at advokaten dersom vedkommende påtar seg oppdrag som berører norsk rett, enten har eller skaffer seg den nødvendige kjennskap til norsk rett, f.eks. ved å samarbeide med en norsk advokat.

Til § 10-11 Yrkesbetegnelse

Advokaten må benytte yrkesbetegnelsen uttrykt på språket eller et av språkene i sitt hjemland. Profesjonsorganisasjon hvor advokaten har sin tilhørighet eller domstol hvor advokaten har møterett i sitt hjemland må også angis.

Til § 10-12 Dokumentasjon

Samtykke etter annet ledd i.f. vil kunne begrenses, f.eks. til visse rettshandlinger.

Til § 10-13 Utenlandske advokaters adgang til å opptre under rettergang mv.

For utenlandske advokaters adgang til å opptre under rettergang mv. vises det til kommentaren til § 10-4.

Til § 10-14 Regler for god advokatskikk

Direktivet artikkel 4 nr. 2 og 4 inneholder regler om hvilke vilkår og bestemmelser om utøvelse av yrket advokaten skal være bundet av ved ytelse av tjenester i annen EØS-stat. Det er neppe hensiktsmessig å innarbeide disse reglene direkte i forskriften idet reglene er relativt kompliserte og upresise. Det vises derfor isteden til direktivet. Det vil for øvrig være naturlig å søke veiledning i de etiske regler som er utarbeidet av CCBE (rådet for advokatforeningene i det europeiske advokatfelleskap).

Artikkel 4 nr. 2 gjelder når advokaten representerer eller forsvarer klienter ved rettergang eller overfor offentlige myndigheter. Vertslandets bestemmelser for utøvelse av yrket skal overholdes. En antar at det her siktes til både rettsregler, f.eks. lov og forskrifter og sedvane, og til andre yrkesetiske regler og regler for god advokatskikk. Som nevnt ovenfor i merknaden til § 10-12 anses kravet å omfatte bl.a. slike grunnleggende forhold som at advokaten har de tilstrekkelige kunnskaper i vertslandets rett og språk til å kunne utføre oppdraget.

Artikkel 4 nr. 4 gjelder ved annen tjenesteytelse (utenfor rettergang). Utgangspunktet er at advokaten er undergitt hjemlandets vilkår og bestemmelser for utøvelse av yrket med mindre annet følger av vertslandets bestemmelser, uansett grunnlag, som gjelder for utøvelse av yrket i vertsmedlemsstaten. Dette gjelder særlig regler på visse oppregnede områder som uforenlighet mellom utøvelse av advokatvirksomhet og annen virksomhet, taushetsplikt, forholdet til andre advokater, forbud mot at samme advokat bistår parter med motstridende interesser og annonsering.

Departementet antar at det ikke bør stilles krav til utenlandske advokater som yter tjenester i Norge om at denne må stille sikkerhet for erstatningsansvar

advokaten kan pådra seg ved utøvelse av advokatvirksomheten etter de samme regler som vil gjelde for norske advokater. Dette ville kunne anses som et byrdefullt krav for en advokat som bare helt leilighetsvis yter tjenester i Norge. Det må dessuten forutsettes at utenlandske advokater har tilfredsstillende sikkerhetsstillelse eller ansvarsforsikring i hjemlandet og at denne dekker tap oppstått også ved tjenesteytelse i Norge.

Til § 10-15 Forbud, suspensjon og frakjennelse

Første ledd innebærer at Advokatbevillingsnemnden kan nedlegge forbud mot at utenlandsk advokat yter rettshjelp i Norge dersom vedkommende gjør seg skyldig i forhold som nevnt i domstoloven § 230 første ledd. Det er først og fremst nr. 1 som er aktuell for så vidt gjelder utenlandske advokater. Vedtak om slikt forbud vil kunne bringes inn for domstolene på samme måte som vedtak om tilbakekall av advokatbevilling.

Også reglene i § 230 om suspensjon av retten til å utøve advokatvirksomhet og om frakjennelse av advokatbevilling vil gjelde tilsvarende for utenlandske advokaters rett til å yte tjenester i Norge, selv om anvendelsen av reglene må antas å ville bli svært begrenset.

0 Merknader til kapittelet endret etter endringsforskrift 30. juni 2000 nr. 654 og etter anmodning fra Justisdepartementet 15 jan 2008.

Til kapittel 11 Offentlig tjeneste som hinder for advokatvirksomhet

Til § 11-1 Statstjenestemenn

Med enkelte språklige endringer tilsvarende paragrafen forskrift 21. oktober 1927 nr. 3633 om forbud for statstjenestemenn mot å drive advokatvirksomhet, som oppheves, jf. § 14-1.

Til kapittel 12 Regler for god advokatskikk

Den Norske Advokatforening har utarbeidet regler for god advokatskikk. Reglene er stadfestet av Kongen og har virkning som forskrift, jf. domstoloven § 224 annet ledd. De omfatter dermed alle advokater.

Med få unntak er reglene i dette kapitlet en videreføring av de tidligere regler om god advokatskikk for Advokatforeningens medlemmer. For kommentarer til disse bestemmelsene vises det til Frode Ringdal « Etiske regler - Salærpolicy » i Advokatforeningens småskriftserie nr. 60. Heftet inneholder også henvisninger til tidligere praksis i Advokatforenings disiplinære organer, som vil være relevante for forståelsen av bestemmelsene i dette kapitlet.

Til kapittel 13 Overgangsregler

Til § 13-1 og § 13-2 Overgangsregler for Justisdepartementet og fylkesmennene

Saker innkommet før 1.1.1997, men som ikke er ferdigbehandlet av henholdsvis departementet og fylkemennene pr. 1.1.1997, skal som hovedregel behandles ferdig i departementet eller hos vedkommende fylkesmann. Normalt vil det være mest hensiktsmessig dersom det organ som allerede har begynt å behandle en sak slutfører den. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det kan være mer hensiktsmessig å overføre en sak til de nye organer. Det er derfor gitt en adgang til å overføre saker i medhold av bestemmelsenes siste punktum. til § 13-3 Overgangsregler for Advokatens erstatningsfond

I første og annet ledd gjentas overgangsreglene for Advokatenes erstatningsfond § 26 i forskrift 18. desember 1992 nr. 1091 om advokaters behandling av betrodde midler og om tilsyn med advokaters virksomhet m.v. som opphører i sin helhet.

Det er rimelig at sekreteriatsfunksjonen for fondet utføres av Tilsynsrådet inntil fondet avvikles, jf. tredje ledd. Det krever en endring i de gjenværende bestemmelsene i forskriften fra 1975, jf. tredje ledd.